

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่
อำเภอ นครไทย ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอ นครไทย
จังหวัดพิษณุโลก

คำนำ

กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรของอำเภอนครไทย อย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และเสริมสร้างความมั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ การดำเนินงานภายใต้กรอบดังกล่าว มุ่งเน้นการนำกระบวนการวิเคราะห์เชิงพื้นที่มาใช้ตั้งแต่การวางรากฐานข้อมูลสภาพทั่วไปของพื้นที่ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคม และบริบทการเกษตรของอำเภอ จากนั้นจึงวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรหลักของอำเภอ เพื่อค้นหาจุดอ่อน ปัญหา และอุปสรรคในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การผลิต การรวบรวม การแปรรูป ไปจนถึงการตลาด

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยพิจารณาจากระดับผลกระทบ ความเร่งด่วน และความเป็นไปได้ในการแก้ไข เพื่อคัดเลือกประเด็นที่ส่งผลกระทบสูงสุดต่อเกษตรกรและระบบการเกษตรในพื้นที่ ก่อนนำไปสู่การออกแบบและจัดทำข้อเสนอโครงการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า กรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ฉบับนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และเป็นกลไกขับเคลื่อนการเกษตรของอำเภอนครไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน ต่อเนื่อง และตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรและชุมชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขต	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	๕
๒.๓ กลุ่มชุดดิน	๕
๓. ลักษณะภูมิอากาศ	๑๘
๓.๑ ฤดูกาล	๑๘
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๑๘
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๘
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๑๘
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ	๑๙
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๙
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๑๙
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๒๐
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๒

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๓
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๔

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๒๔
๑.๑ เกษตรกร	๒๔
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๓๗
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๓๗
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๓๗
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๐
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๔๐
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๔๑
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๔๑
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๒
๒. การวิเคราะห์ Supply chain	๔๓
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๔๖
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๙
บรรณานุกรม	๕๐

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
๒	แสดงสรุปเขตการปกครอง	๓
๓	แสดงพื้นที่ป่าไม้	๔
๔	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๑๘
๕	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๑๘
๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๒๐
๗	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๒๐
๘	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๑
๙	แสดงข้อมูลบ่อน้ำบาดาล	๒๑
๑๐	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๒
๑๑	แสดงข้อมูลด้านพืช	๒๓
๑๒	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๒๓
๑๓	แสดงข้อมูลด้านประมง	๒๔
๑๔	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๒๔
๑๕	แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๒๕
๑๖	แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ	๒๕
๑๗	แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน	๒๕
๑๘	แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์	๒๖
๑๙	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๗
๒๐	แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๘
๒๑	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๒๘
๒๒	แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๓๒
๒๓	แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๓๓
๒๔	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๓๓
๒๕	แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร	๓๔
๒๖	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๓๔
๒๗	แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๓๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๒๘	แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๓๕
๒๙	แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๗
๓๐	แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๘
๓๑	แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๓๒	แสดงต้นทุนการผลิต	๔๑
๓๓	แสดงเกษตรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่	๔๒
๓๔	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๔๒
๓๕	แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนครไทย	๔๓
๓๖	แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)	๔๖
๓๗	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๔๙

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
๑	แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ	๑
๒	แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอ	๔
๓	แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอ	๕
๔	แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ	๑๗
๕	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ	๒๒
๖	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๓๗
๗	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง)	๓๘
๘	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม	๓๙
๙	แสดงปฏิทินการเพาะปลูก	๔๐
๑๐	แสดงวิธีการตลาดอำเภอ	๔๑

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้วยกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอนครไทย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ของจังหวัดพิษณุโลก อยู่ห่างจากตัวจังหวัดพิษณุโลก ๙๘ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๒๔๔.๓๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑,๓๙๗,๙๓๖ ไร่ เป็นพื้นที่ราบ ๑๒๘,๔๕๐ ไร่ (คิดเป็น ๙%) พื้นที่ภูเขา ๑,๒๖๙,๔๘๖ ไร่ (คิดเป็น ๙๑%) พื้นที่ทั่วไปสูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ ๔๐๐ เมตร

๑.๒ อาณาเขต

อำเภอนครไทย มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอวังทอง และอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ภาพที่ ๑ แผนที่แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย,พ.ศ.๒๕๖๙)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็นจำนวน ๒ เทศบาล ๙ อบต. ๑๑ ตำบล ๑๔๕ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาล จำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๙ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

ตำบล หมู่ที่	ตำบล นครไทย	ตำบล หนองกะท้าว	ตำบล บ้านแยง	ตำบล เนินเพิ่ม	ตำบล นาบัว	ตำบล นครชุม	ตำบล น้ำกุ่ม	ตำบล ยางโกลน	ตำบล บ่อโพธิ์	ตำบล บ้านพร้าว	ตำบล ห้วยเขย
๑	บ้านเหนือ	บ้านนาโพธิ์	บ้านแยง	บ้านห้วยดินตั่ง	บ้านนาคล้าย	บ้านนาทุ่งใหญ่	บ้านนาวงซ้อง	บ้านกกกะบาก	บ้านบ่อโพธิ์	บ้านหนอง กระตาศ	บ้านห้วยออก
๒	บ้านเนินสว่าง	บ้านนาจาน	บ้านหนองหิน	บ้านเนินเพิ่ม	บ้านทุ่งสี่เสียด	บ้านนาลาน ข้าว	บ้านน้ำกุ่ม	บ้านน้ำพริก	บ้านน้ำเลา	บ้านนายาว	บ้านป่าคาย
๓	บ้านนครไทย	บ้านหนองกะท้าว	บ้านถ้ำพริก	บ้านสวนยาง	บ้านโนน	บ้านนาเมือง	บ้านโป่งเบี้ย	บ้านกมมะโมง	บ้านป่ารวก	บ้านป่าชัน	บ้านห้วยเขย
๔	บ้านหนองน้ำสร้าง	บ้านหนองกะท้าว	บ้านเข็กใหญ่	บ้านห้วยนา	บ้านนาบัว	บ้านโนนนา ซอน	บ้านนาแฝก	บ้านยางโกลน	บ้านแก่งทุ่ง	บ้านพากน้ำ	บ้านจ้ำรู
๕	บ้านหนองลาน	บ้านโนน	บ้านเกษตรสุข	บ้านโป่งกะเมือ	บ้านนาจาน	บ้านนาชุมคั้น	บ้านนาหิน	บ้านโนนมะค่า	บ้านนาตาดี	บ้านพร้าว	บ้านลาดค้อ
๖	บ้านหัวร่อง	บ้านนาหนอง	บ้านประดูลีน	บ้านหนองหัว	บ้านน้ำทวน	บ้านนากะบาก	บ้านโป่งสอ	บ้านทุ่งตรอด	บ้านเนิน สวรรค์	บ้านน้ำลาด	บ้านห้วยทราย เหนือ
๗	บ้านคลองจิก	บ้านหลังเขา	บ้านเกษตร สัมพันธ์	บ้านท่าหินลาด	บ้านนาไก่เขย	บ้านนาพอง แดง	บ้านทุ่งผ้า	บ้านทุ่งปลาผา	บ้านโคกคล้าย	บ้านห้วยทราย ทอง	บ้านแก่งลาด
๘	บ้านน้ำพาย	บ้านแก่งหัว	บ้านโป่งแค	บ้านโลก	บ้านโนนบึง	บ้านนาคาด	-	บ้านกมม่วง	บ้านป่าบาง	บ้านน้ำลาด	บ้าน ตะเคียนทอง
๙	บ้านนาหัวเข	บ้านโนนตาโพน	บ้านเข็กกลาง	บ้านห้วยเมือง	บ้านน้ำลอม	-	-	บ้านนาขา ห้วย	บ้านวังชมพู	บ้านตะเคียน ใหญ่	บ้านทรัพย์ โสกา
๑๐	บ้านด่าน	บ้านโพธิ์เสด็จ	บ้านเกษตร สมบูรณ์	บ้านร่องกล้า	บ้านนาคล้าย	-	-	บ้านพากน้ำ	บ้านป่าอบิด	บ้านร้องยาง	บ้านสัมพันธ์
๑๑	บ้านโนนจันทร์	บ้านแก่งไธ	บ้านทัศนานคร	บ้านเนิน มะขามป้อม	บ้านร่องกอก	-	-	-	บ้านโคกเนิน ทอง	-	-
๑๒	บ้านสายทอง	บ้านโนนนาถ่าน	บ้านเข็กพัฒนา	บ้านเนินชุม	บ้านทุ่งหอย	-	-	-	บ้านใหม่ อนามัย	-	-
๑๓	บ้านใหม่แสนสุข	บ้านโนนมะเกลือ	บ้านบางกลาง ท้าวพัฒนา	บ้านลาดผาทอง	บ้านไร่พัฒนา	-	-	-	บ้านใหม่ไทย เจริญ	-	-
๑๔	-	บ้านกลาง	-	บ้านเพิ่มนคร	บ้านน้ำดอน	-	-	-	-	-	-
๑๕	-	บ้านป่าสัก	-	บ้านห้วยน้ำใส	บ้านน้ำแจ้ง พัฒนา	-	-	-	-	-	-
๑๖	-	บ้านบางยาง พัฒนา	-	บ้านห้วยน้ำใสใต้	-	-	-	-	-	-	-
๑๗	-	บ้านน้ำตาก	-	บ้านน้ำขมิ้น	-	-	-	-	-	-	-
๑๘	-	บ้านทุ่ง	-	บ้านแก่งอมสิงห์	-	-	-	-	-	-	-
๑๙	-	บ้านห้วยแก้ว	-	บ้านแก่ง เห็ดพระเกียรติ	-	-	-	-	-	-	-
๒๐	-	บ้านเนินกลาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๑	-	บ้านน้ำคั้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๒	-	บ้านเนินพลวง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๓	-	บ้านโพธิ์เจริญ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๔	-	บ้านไร่วังเงิน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๕	-	บ้านห้วยเขย	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๖	-	บ้านโป่งดินคำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒๗	-	บ้านชายทุ่ง	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๒ แสดงสรุปเขตการปกครอง

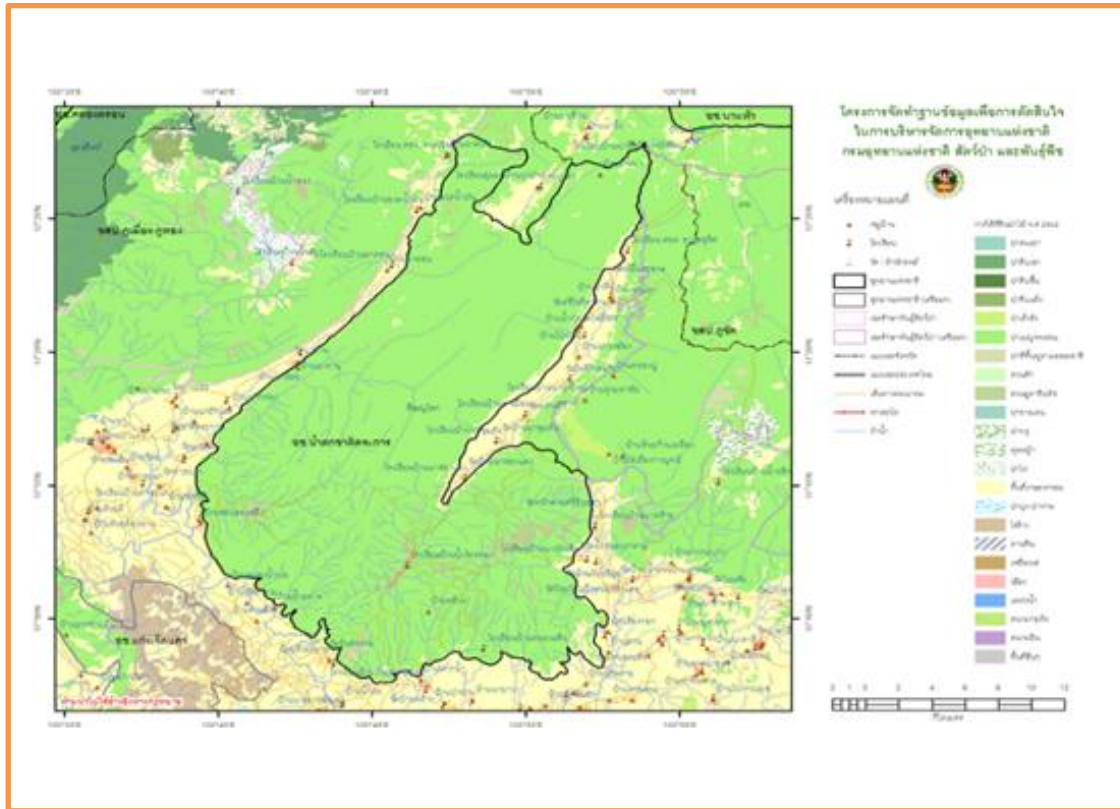
ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด (ไร่)	อบต	เทศบาลตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน บ้าน (ครัวเรือน)
นครไทย	๒๔,๗๖๘	-	๑	๑๓	๔,๒๑๒
หนองกะท้าว	๒๘๙,๙๖๕	๑	-	๒๗	๕,๘๓๐
บ้านแยง	๑๒๖,๕๕๐	-	๑	๑๓	๔,๙๘๘
เนินเพิ่ม	๑๙๘,๙๒๐	๑	-	๑๙	๔,๔๒๕
นาบัว	๑๑๕,๐๔๙	๑	-	๑๕	๒,๖๒๒
นครชุม	๑๑๕,๕๐๐	๑	-	๘	๙๖๕
น้ำกุ่ม	๘๘,๘๓๔	๑	-	๗	๗๗๕
ยางโกลน	๗๙,๑๘๑	๑	-	๑๐	๑,๓๑๔
บ่อโพธิ์	๑๙๑,๐๖๘	๑	-	๑๓	๑,๗๓๓
บ้านพร้าว	๗๒,๙๘๑	๑	-	๑๐	๒,๑๔๘
ห้วยเฮี้ย	๑๗๒,๗๗๑	๑	-	๑๐	๒,๒๑๐
รวม	๑,๔๗๕,๕๘๗	๙	-	๑๔๕	๓๑,๖๘๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอนครไทย มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเขากระยางและป่าเนินเพิ่ม เป็นป่าไม้เบญจพรรณและเสื่อมโทรมมีเกษตรกรเข้าทำการเกษตร บางส่วนเป็นพื้นที่ปลูกป่าขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เขตอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าภูขัด พื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๙๒๐,๙๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๘๘ ของพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอนครไทย

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนครไทย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ.๒๕๖๙)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
นครไทย	๒๔,๗๖๘	๗,๗๐๐	๓๑.๐๙
หนองกะท้าว	๒๘๙,๙๖๕	๑๐๓,๓๙๕	๓๕.๖๖
บ้านแยง	๑๒๖,๕๕๐	๓๐,๑๖๐	๒๓.๘๓
เนินเพิ่ม	๑๙๘,๙๒๐	๑๑๙,๑๓๒	๕๙.๘๙
นาบัว	๑๑๕,๐๔๙	๘๑,๕๓๓	๗๐.๘๗
นครชุม	๑๑๕,๕๐๐	๑๐๐,๓๔๓	๘๖.๘๘
น้ำกุ่ม	๘๘,๘๓๔	๖๖,๘๓๐	๗๕.๒๓
ยางโกลน	๗๙,๑๘๑	๕๕,๕๙๓	๗๐.๒๑
บ่อโพธิ์	๑๙๑,๐๖๘	๑๑๗,๙๖๘	๖๑.๗๔
บ้านพร้าว	๗๒,๙๘๑	๔๐,๓๑๕	๕๕.๒๔
ห้วยเฮี้ย	๑๗๒,๗๗๑	๕๖,๑๔๐	๓๒.๕๙
รวม	๑,๔๗๕,๕๘๗	๗๗๙,๑๐๙	๕๒.๘๐

ที่มา : Agri-Map, พ.ศ.๒๕๖๙

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงความลาดชันอำเภอนครไทย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ.๒๕๖๙)

๒.๓ กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอนครไทย มีกลุ่มชุดดิน จำนวน ๑๗ กลุ่มชุดดิน ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๖ จำนวน ๔,๐๘๖.๙๑ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือยาสูบ

ปัญหา ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านสโนว์ฟริกัันหรือสโนว์อินเดียน ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน ในพื้นที่

ที่เป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คุน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก ในพื้นที่ที่ดินเป็นกรดจัดมาก ใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๗ จำนวน ๗๙๓๓.๙๖ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้าพบในบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเร็วหรือค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวสีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลอ่อน สีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนาถ้าหากมีการชลประทานและการจัดการที่ดี สามารถทำนาได้ ๒ ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง ในช่วงฤดูแล้ง บริเวณที่มีแหล่งน้ำ ใช้ปลูกพืชล้มลุก พืชไร่ พืชผัก หรือยาสูบ

ปัญหา โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คุน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ จำนวน ๒๙,๒๓๐.๓๑ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแป้งลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำนํ้า ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ดินบนมีสีน้ำตาล

ปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนาในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา หน้าดินแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ ต้น/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นตอกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ จำนวน ๗,๐๐๖.๒๐ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแฉะลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินร่วนเหนียว ดินร่วนปนทรายแฉะหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ ดินมีสีน้ำตาลอ่อน หรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ปฏิบัติการดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ในพื้นที่ชลประทาน สามารถใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา หน้าดินแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก หว่านวัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ ต้น/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นตอกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ควรมีการใช้วัสดุปุ๋ย ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๑๗ จำนวน ๑๒,๕๔๖.๘๒ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ มีชั้นแน่นที่ภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัว ผุพัง แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ดินล่างเป็นชั้นดินแน่นที่ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินเหนียว สีน้ำตาลอ่อนและสีเทา มีจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลแดง บางแห่งอาจมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่ด้วย มีปฏิกริยาเป็นกรดจัดมากถึงด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ มักปล่อยเป็นที่รกร้างว่างเปล่าหรือเป็นป่าละเมาะเล็กๆ บางพื้นที่ใช้ทำนา แต่มักให้ผลผลิตต่ำ

ปัญหา เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายที่มีชั้นดานภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำนาน และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไกลบต่อซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไกลบพืชปุ๋ยสด (หว่านโสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว ทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดานแข็ง มีคันดินอันแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตรหรือถึงชั้นดานแข็ง มีคันดินอันแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ จำนวน ๑๖๒.๐๕ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินเค็มเกิดจากตะกอนลำน้ำ มีคราบเกลือลอยหน้าหรือมีชั้นดานแข็งที่สะสมเกลือภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัว ผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ ที่มีชั้นหินเกลือรองรับอยู่ หรืออาจได้รับอิทธิพลจากการแพร่กระจายของเกลือทางผิวดิน พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่แข็งในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินทราย ส่วนดินล่างเป็นชั้นดินแน่นทึบที่มีการสะสมเกลือโซเดียม มีเนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนดินเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน หรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ดินชั้นบนโดยมากจะมีปฏิกิริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ส่วนดินชั้นล่างมักมีปฏิกิริยาเป็นด่างเล็กน้อยถึงเป็นด่างจัด แต่ถ้ามีก้อนปูนปะปนจะมีปฏิกิริยาเป็นกลางถึงด่างจัด ตามปกติในฤดูแล้งจะมีคราบเกลือเกิดขึ้นทั่วไปบนผิวดิน

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา บริเวณที่เค็มจัดจะปรากฏคราบเกลือบนผิวดิน ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรไม่ได้ มีป่าละเมาะและไม้พุ่มหนามขึ้นกระจัดกระจายเป็นหย่อมๆ บางแห่งเป็นแหล่งทำเกลือสินเธาว์

ปัญหา ดินเค็ม มักพบชั้นดานแข็งที่มีการสะสมเกลือ มีปริมาณธาตุโซเดียมสูงจนเป็นพิษต่อพืช เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย โครงสร้างของดินไม่ดี ค่อนข้างแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในพื้นที่ดินเค็มจัดมีคราบเกลือมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ให้ความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว เลือกพันธุ์ข้าวที่ทนเค็มมาใช้ปลูก ปล่อยให้มีความชื้นและล้างเกลือออกไปจากดิน ไถกลบตอซัง ปล่อยให้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใช้กล้าข้าวที่มีอายุ ๓๐-๓๕ วัน จำนวน ๕-๘ ต้น/จับ ระยะปักดำ ๒๐x๒๐ ซม. ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ควรเลือกพื้นที่ที่มีคราบเกลือไม่มากนักและมีแหล่งน้ำชลประทาน เลือกพืชที่ทนเค็มมาปลูก ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร ทำคันดินอัดแน่น ล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ใช้สารยับยั้งคลุกเคล้ากับดิน และใช้น้ำล้างมิวส์คลุมดิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกลือขึ้นมาอยู่ที่ผิวดิน ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำ และจัดระบบการให้น้ำ ในแปลงปลูก

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ จำนวน ๓๖,๘๕๕.๗๙ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายลึกมากเกิดจากตะกอนลำน้ำที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนา ปฏิบัติการดินเป็นกรด การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงตึปานกลาง เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน หรือดินทราย สีดินเป็นสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีเทา ในดินชั้นล่างบางแห่งจะพบชั้นที่มีการสะสมอินทรีย์วัตถุ เป็นชั้นบางๆ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย

การใช้ประโยชน์ ใช้ทำนา หรือปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อยและปอ บางแห่งเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหา เนื้อดินเป็นทรายจัด มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ พืชมักแสดงอาการขาดน้ำในช่วงฝนทิ้ง มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสดร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ (หวานโซนอ์ฟริกัันหรือโซนอินเดีย ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) พัฒนาแหล่งน้ำชลประทานไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำ หรือใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๘) กลุ่มชุดดินที่ ๓๑ จำนวน ๑๗,๒๔๑.๑๕ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายแฉะละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำหรือตะกอนน้ำพารูปพัด ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงตึปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ พบบนสันดินริมน้ำเก่าเนินตะกอนรูปพัด หรือที่ราบตะกอนน้ำพา พบบริเวณพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก การระบายน้ำดีถึงตึปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินทรายแฉะหรือดินร่วนละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนแดง บางแห่งในดินล่างลึกๆ มีจุดประสีเทาและสีน้ำตาล อาจมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง ส่วนชั้นดินล่าง ถ้ามีก้อนปูนปะปน มีปฏิกริยาเป็นกลางถึงเป็นด่างจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐-๘.๕

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด อ้อย ฝ้าย ยาสูบ ถั่วต่างๆ และสับปะรด บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลหรือเป็นที่อยู่อาศัย

ปัญหา ดินกลุ่มนี้ ไม่ค่อยมีปัญหาในการใช้ประโยชน์ แต่อาจขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่นาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูกเพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๙) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ จำนวน ๙,๑๗๗.๕๐ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนละเอียดถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดิน เนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัว ผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหา ดินปนทราย เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การทำขั้นบันได หรือการสร้างคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและมีระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

๑๐) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ จำนวน ๑๙๕,๘๗๑.๔๒ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกปานกลางที่เกิดจากการสลายตัวหรือพัดพาตะกอนเนื้อหยาบมาทับถมบนชั้นหินผุในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาตินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลางความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ วางทับอยู่บนชั้นหินผุหรือชั้นดินเหนียว พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ส่วนดินชั้นล่างในระดับความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นดินเหนียว ดินเหนียวปนเศษหิน หรือเป็นชั้นหินผุ สีดินบนเป็นสีน้ำตาล ดินล่างเป็นสีน้ำตาลปนเทา บางแห่งมีจุดประสีแดงและมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำปฏิกริยาตินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่เป็นป่าเต็งรัง ป่าละเมาะและไม้พุ่ม พืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ปอ ข้าวโพด ถั่วเขียว แตงโม แต่มักให้ผลผลิตต่ำ

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในช่วงฤดูฝน ดินเปียกแฉะเกินไปสำหรับพืชไร่บางชนิด และหน้าดินค่อนข้างเป็นทรายหนา

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำขั้นบันไดคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๑) กลุ่มชุดดินที่ ๓๖ จำนวน ๔๒,๘๗๓.๖๑ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกริยาตินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลางการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่มีวัตถุต้นกำเนิดดินเป็นพวกตะกอนลำน้ำ ที่มีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆของตะกอนลำน้ำในแต่ละช่วงเวลา พบบนสันดินริมแม่น้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา เป็นพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินร่วนหยาบ

สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน อาจพบจุดประสีเทาและสีน้ำตาลในชั้นดินล่าง ในบางบริเวณมีแร่ไมกาหรือก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ปลูกผัก และสวนไม้ผลและยาสูบ

ปัญหา ในช่วงฤดูฝนน้ำในลำน้ำอาจเอ่อล้นฝั่ง ทำความเสียหายให้แก่พืชผลได้

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ เลือกพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการท่วมขังของน้ำ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียนให้มีการปลูกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการใช้ปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๘ จำนวน ๖๘๕๔.๔๕ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินร่วนหยาบถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ เป็นพื้นที่ดอนที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นจนถึงเนินเขา หรือเป็นพื้นที่ภูเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด และถั่ว บางแห่งมีสภาพเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

ปัญหา เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย พืชที่ปลูกมีโอกาสเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินโดยเฉพาะบริเวณที่มีความลาดชันสูง

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำขั้นบันไดคันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่

หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๓) กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ จำนวน ๓๑,๖๐๑.๓๘ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินทรายที่มีชั้นดานอินทรีย์ภายในความลึก ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลาง การระบายน้ำค่อนข้างมากอยู่บนชั้นดินที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่พบบริเวณหาดทรายเก่าหรือสันทรายชายทะเล เกิดจากตะกอนทรายชายทะเล พบบนพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เป็นดินลึกปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ มีการระบายน้ำปานกลาง เนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ใต้ลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว และดินล่าง ระหว่างความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. เป็นชั้นที่มีการสะสมของพวกอินทรีย์วัตถุ เหล็กหรือฮิวมัส สีน้ำตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการเชื่อมตัวกันแน่นแข็งเป็นชั้นดานอินทรีย์ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำตามธรรมชาติ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ เป็นป่าเสม็ด ป่าชายหาดป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ หรือพืชไร่บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด ไม่มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชหลงเหลืออยู่ และพืชมักแสดงอาการขาดธาตุอาหารให้เห็น ในช่วงฤดูแล้งชั้นดานจะแห้งและแข็งมาก รากพืชไม่สามารถไชซอนผ่านไปได้ ส่วนในช่วงฤดูฝนจะเปียกแฉะและมีน้ำแช่ขัง แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก และเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด ไม่มีธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชหลงเหลืออยู่ และพืชมักแสดงอาการขาดธาตุอาหารให้เห็น ในช่วงฤดูแล้งชั้นดานจะแห้งและแข็งมาก รากพืชไม่สามารถไชซอนผ่านไปได้ ส่วนในช่วงฤดูฝนจะเปียกแฉะและมีน้ำแช่ขัง

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. และทำลายชั้นดานอินทรีย์ ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ทำคันดินร่วมกับปลูกหญ้าแฝกในช่วงการเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูกพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกในพื้นที่กลุ่มทำทางระบายน้ำ เพื่อป้องกันการแช่ขังของน้ำในช่วงที่มีฝนตกหนัก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกชนิดพืชที่ใช้ปลูกให้เหมาะสมกับศักยภาพของดิน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานถั่วพริ้ว ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ ถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ปล่อยให้ทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปลูกพืชคลุมดินหรือมีวัสดุคลุมดิน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๔) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ จำนวน 109,705.41 ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินตื้นถึงกึ่งหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก 150 ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อค่อนข้าง

หยาบที่มาจากพวกหินตะกอน หรือหินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบนส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า 50 ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์ เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว

ปัญหา เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๓๕x๓๕x๓๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดิน ร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานเฉพาะต้นหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิต และภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๕) กลุ่มชุดดินที่ ๕๕ จำนวน ๓๒,๕๓๘.๔๓ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหิน ก้อนหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว ถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากวัสดุเนื้อละเอียดที่มีปูนปน พบบริเวณพื้นที่ตอน มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินเหนียว ในดินชั้นล่างที่ระดับความลึกประมาณ 50 – 100 ซม. พบชั้นหินผุ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหินตะกอนเนื้อละเอียด บางแห่งมีก้อนปูนปะปนอยู่ด้วย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่บางชนิด เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่วฝักยาว บางแห่งเป็นป่าละเมาะ หญ้าแพ็กและไผ่

ปัญหา ดินมีโครงสร้างแน่นทึบยากต่อการไหลซึมของรากพืช มักเกิดชั้นดานไถพรวนได้ง่าย หากไถพรวนในระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 20-35 กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม สร้างคันดิน ชั้นบันได ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2-3 ตัน/ไร่ หรือโถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม 8-10 กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม 6-8 กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง 4-6 กิโลกรัม/ไร่ โถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๑๖) กลุ่มชุดดินที่ ๕๖ จำนวน ๘๘,๒๔๖.๒๙ ไร่

ลักษณะเด่น กลุ่มดินลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น เศษหินหรือลูกรัง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้ว ถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อหยาบที่มาจากพวกหินตะกอนหรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ตอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินตอนบนช่วง ๕๐ ซม. เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหิน มักพบชั้นพบหินพื้นลึกกว่า ๑๐๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์ ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง

ปัญหา ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ และอาจเกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย ถ้าปลูกพืชในบริเวณที่มีความลาดชันมากๆ โดยไม่มีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

แนวทางการจัดดินเพื่อการปลูกพืช

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม สร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปี ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือโถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ โถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ ปลูกพืชปุ๋ยสด มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชสลับเป็นแถบ ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

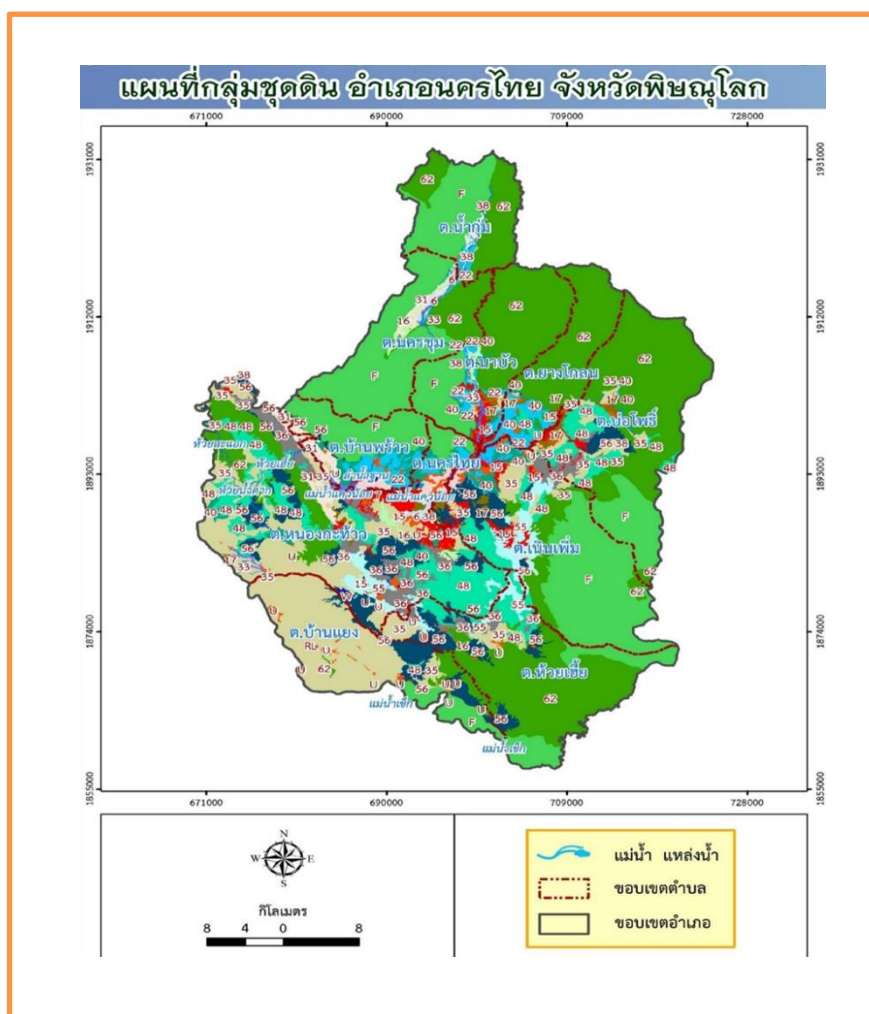
๑๗) กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ จำนวน ๔๖๘,๕๙๖.๙๐ ไร่

ลักษณะเด่น พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สมบัติของดิน กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้นหลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินจนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่

การใช้ประโยชน์ กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหา มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอ
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๙)

๓. ลักษณะภูมิอากาศ

๓.๑ ฤดูกาล

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอนครไทย เนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ประกอบด้วยหุบเขาและภูเขาสูง พื้นที่ทั่วไปสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๔๐๐ เมตร และอยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดผ่านเข้ามาตั้งแต่เดือนมิถุนายนถึงตุลาคมทำให้มีฝนตกชุก ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์จะมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง ส่วนในเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม จะมีอากาศร้อนจัด จึงทำให้มีภูมิอากาศแตกต่างจากอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดพิษณุโลก โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ดังนี้

- ๑) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม
- ๒) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม
- ๓) ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน - เดือนกุมภาพันธ์

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			☀	☀	☀							
ฤดูฝน						☁	☁	☁	☁	☁		
ฤดูหนาว	❄	❄									❄	❄

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝนสูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑๗,๖๕๗	๖๗๙.๑๑	๙๕	กรกฎาคม	๓๕	๑๗	๒๘
๒๕๖๕	๑๖,๘๖๔	๖๔๘.๖๑	๑๐๔	กรกฎาคม	๓๘	๑๓	๒๘
๒๕๖๖	๔,๙๐๘	๑๘๘.๗๕	๗๕	กันยายน	๓๘.๙	๑๘	๒๙
๒๕๖๗	๑๒,๔๔๕	๔๗๘.๖๕	๙๗	กันยายน	๔๐	๑๐	๒๘.๕
๒๕๖๘	๑๐,๕๒๕	๔๐๔.๘๑	๑๐๔	ตุลาคม	๓๖	๑๘	๒๘

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, พ.ศ.๒๕๖๙

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอไทยนคร มีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้เส้นทางในการเชื่อมต่อขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

ทางหลวงหมายเลข ๒๐๑๓ เป็นเส้นทางสายหลักเชื่อมต่อจากตัวอำเภอไทยนครไปยังตำบลต่างๆ และเชื่อมต่อไปยังอำเภอชาติตระการ

ทางหลวงหมายเลข ๑๑๔๖ เชื่อมต่อระหว่างตำบลภายในอำเภอ และเชื่อมต่อไปยังอำเภอใกล้เคียง

ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๑ เส้นทางภูเขาที่สำคัญเชื่อมโยงพื้นที่สูงและสถานที่ท่องเที่ยว

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียดดังนี้
ทางรถไฟ ไม่มี

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

ทางหลวงหมายเลข ๑๒ (สายเอเชีย/ทางหลัก) เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างภาคที่สำคัญเดินทางจากพิษณุโลกผ่านอำเภอนครไทยเข้าสู่ภาคอีสาน หรือต่อไปยังเพชรบูรณ์ได้สะดวก

ทางหลวงหมายเลข ๒๐๑๓ เส้นทางเชื่อมภายในอำเภอนครไทย เชื่อมต่ออำเภอชาติตระการและอำเภอข้างเคียง

ทางหลวงหมายเลข ๒๓๓๑ (สายภูหินร่องกล้า) เส้นทางท่องเที่ยวและคมนาคมหลักที่เชื่อมต่ออำเภอนครไทยไปยังอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และเป็นจุดเดินทางที่สะดวกสู่ภูหินร่องกล้า

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอจังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก-นครไทย-ชาติตระการ, รถโดยสารประจำทาง พิษณุโลก-เมืองเลย-อุดรธานี และรถโดยสารประจำทาง พิษณุโลก-เพชรบูรณ์

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๑๓ (สายบ้านแยง-โคกงาม) เส้นทางหลักในการเดินทางผ่านอำเภอนครไทย เชื่อมจากบ้านแยง (ตัดกับ ทล.๑๒) ผ่านอำเภอนครไทย มุ่งหน้าสู่ อ.ด่านซ้าย จ.เลย

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ (ถนนมิตรภาพ) บริเวณบ้านแยง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของทางหลวงหมายเลข ๒๐๑๓ เป็นเส้นทางสำคัญที่เชื่อมพิษณุโลกไปยังเพชรบูรณ์

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ (เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง)

- ลำน้ำแควน้อย เป็นลำน้ำที่แคบมีตลิ่งสูงชัน ช่วงฤดูฝนมักเกิดน้ำป่าเข้าท่วมพื้นที่ทางการเกษตร พื้นที่รับน้ำใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๘,๐๐๐ ไร่ ไหลผ่านตำบลน้ำกุ่ม ตำบลนครชุม ตำบลนาบัว ตำบลนครไทย ตำบลเนินเพิ่ม ตำบลหนองกะท้าว และตำบลบ้านพร้าว

- ลำน้ำคาน เป็นลำน้ำที่เล็กแคบฝนตกหนักมักเกิดน้ำป่าไหลหลาก พื้นที่รับน้ำใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๒,๕๐๐ ไร่ ไหลผ่านตำบลห้วยเฮี้ย ตำบลเนินเพิ่ม ตำบลหนองกะท้าว

- ลำน้ำเพี้ย หรือ แม่น้ำเพี้ยะ เป็นลำน้ำสายสำคัญในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยเฉพาะในเขตตำบลบ่อโพธิ์ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่เหนือสุดของอำเภอ ไหลผ่านชุมชนและหุบเขา ในช่วงฤดูฝนอาจเกิดน้ำป่าหลากจากลำน้ำเพี้ยล้นตลิ่งเข้าท่วมพื้นที่ในตำบลบ่อโพธิ์และใกล้เคียง

- ห้วยน้ำคูบ ไหลจากพื้นที่เขาทางทิศตะวันตกเฉียงใต้มีฝายกั้นเพื่อใช้น้ำเพื่อการเกษตร มีปัญหาเรื่องแหล่ง น้ำต้นเขินเนื่องจากเกษตรกรไถเตรียมดินฝนตกเกิดการพังทลายและชะล้างหน้าดินลงสู่ลำห้วย ช่วงฤดูแล้งน้ำแห้งควรทำอ่างเก็บน้ำไว้เพื่อเก็บกักน้ำ พื้นที่รับน้ำใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ๑,๘๗๕ ไร่ ไหลผ่านตำบลหนองกะท้าว

- ห้วยตีนแมว เป็นลำห้วยสาขาที่ไหลผ่านพื้นที่ในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงและป่าไม้ ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำแควน้อย ลำน้ำสายสำคัญที่ไหลผ่านอำเภอนครไทย

- ห้วยน้ำสิงห์ (หรือห้วยออมสิงห์) เป็นลำน้ำสาขาที่กำเนิดจากเทือกเขาบริเวณอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยไหลผ่านพื้นที่ตำบลต่างๆ ในอำเภอนครไทย

รวมกับลำน้ำสาขาอื่นๆ เช่น ห้วยลำน้ำไซ ห้วยน้ำขมิ้น และห้วยเหมือดโดน ซึ่งทำหน้าที่เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรในพื้นที่ตำบลห้วยเฮี้ย เนินเพิ่ม และหนองกะท้าว

- ห้วยขมิ้น (หรือห้วยขะมิ้น) เป็นลำน้ำสาขาสำคัญในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก มีต้นกำเนิดจากเทือกเขาภูหินร่องกล้า ไหลผ่านพื้นที่หลายตำบลในอำเภอนครไทย ได้แก่ ตำบลเนินเพิ่ม และตำบลนครไทย ก่อนจะไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อย เป็นลำน้ำที่มักเกิดน้ำป่าไหลหลากเข้าท่วมพื้นที่ลุ่มต่ำในช่วงฤดูฝน

- ห้วยน้ำไซ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยพื้นที่บริเวณนี้รวมถึงห้วยอีปุมแง่น้อยเป็นแหล่งน้ำสำคัญในเขตเทือกเขาภูหินร่องกล้า ซึ่งไหลผ่านและเป็นส่วนหนึ่งของระบบน้ำในอำเภอนครไทย

- ห้วยดินตั่ง เป็นลำห้วยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยมีที่ตั้งที่ชัดเจนอยู่ที่ บ้านห้วยดินตั่ง หมู่ที่ ๑ ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย

- ห้วยบงเป็นลำน้ำสาขาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก โดยพื้นที่อำเภอนครไทยมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาและที่ราบหุบเขา ห้วยบงและลำน้ำสายเล็กๆ อื่นๆ จะไหลรวมลงสู่แม่น้ำแควน้อย ซึ่งเป็นสายน้ำหลักที่ไหลผ่านอำเภอนครไทย ผ่านตำบลต่าง ๆ เช่น ตำบลหนองกะท้าว ตำบลนครไทย และตำบลอื่นๆ ในพื้นที่

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๑) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

- อ่างเก็บน้ำวังปูน
- อ่างเก็บน้ำห้วยซำรัฐ

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
๑	อ่างเก็บน้ำวังปูน	หนองกะท้าว	๒.๔๐	๒.๑๐	๓,๐๐๐
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยซำรัฐ	หนองกะท้าว	-	๖.๖๔๓	๔,๙๗๕

ที่มา : <https://app.rid.go.th/reservoir/>, พ.ศ.๒๕๖๙

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
๑	นครไทย	๐	๐	๒	๐	๑	๓	-	๓,๕๐๐
๒	หนองกะท้าว	๒	๐	๔	๐	๐	๖	-	๓,๒๐๐
๓	บ้านแยง	๒	๐	๑	๐	๐	๓	๐.๑๕๘๕	๓,๕๐๐
๔	เนินเพิ่ม	๐	๐	๑	๐	๐	๑	-	๕๐๐
๕	นาบัว	๐	๐	๑	๐	๑	๒	-	๑,๗๕๐
๖	นครชุม	๐	๐	๑	๐	๑	๒	-	๑,๐๐๐
๗	น้ำกุ่ม	๐	๐	๑	๐	๐	๑	-	๓๐๐

๘	ยางโกลอน	๒	๐	๒	๐	๐	๔	๐.๐๑๔	๓,๒๐๐
๙	บ่อโพธิ์	๐	๐	๒	๐	๐	๒	-	๒,๐๐๐
๑๐	บ้านพร้าว	๑	๐	๐	๐	๓	๔	๐.๑๕๐	๔,๙๐๐
๑๑	ห้วยเหี้ย	๑	๐	๐	๐	๐	๑	๐.๐๖	๑,๐๐๐

ที่มา : <http://dsit.rid.go.th/index๒.php> , พ.ศ.๒๕๖๙

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
๑	นครไทย	๒๓๕	๒๓๕	๑๕	๑๕	๒๕๐	๒๕๐
๒	หนองกะท้าว	๗๐๗	๗๐๗	๔๕	๔๕	๗๕๒	๗๕๒
๓	บ้านแยง	๘๕	๘๕	๓๐	๓๐	๑๑๕	๑๑๕
๔	เนินเพิ่ม	๖๒๑	๖๒๑	๓๑	๓๑	๖๕๒	๖๕๒
๕	นาบัว	๓๔๔	๓๔๔	๑๕	๑๕	๓๕๙	๓๕๙
๖	นครชุม	๒๒๖	๒๒๖	๑๐	๑๐	๒๓๖	๒๓๖
๗	น้ำกุ่ม	๒๖๓	๒๖๓	๓๐	๓๐	๒๙๓	๒๙๓
๘	ยางโกลอน	๓๒๔	๓๒๔	๓๗	๓๗	๓๖๑	๓๖๑
๙	บ่อโพธิ์	๗๙๖	๗๙๖	๓๖	๓๗	๘๓๓	๘๓๓
๑๐	บ้านพร้าว	๓๖๕	๓๖๕	๓๗	๓๗	๔๐๒	๔๐๒
๑๑	ห้วยเหี้ย	๕๑๓	๕๑๓	๓๒	๓๒	๕๔๕	๕๔๕

ที่มา : <https://lddzoning.ddd.go.th/webmapi/#> , พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

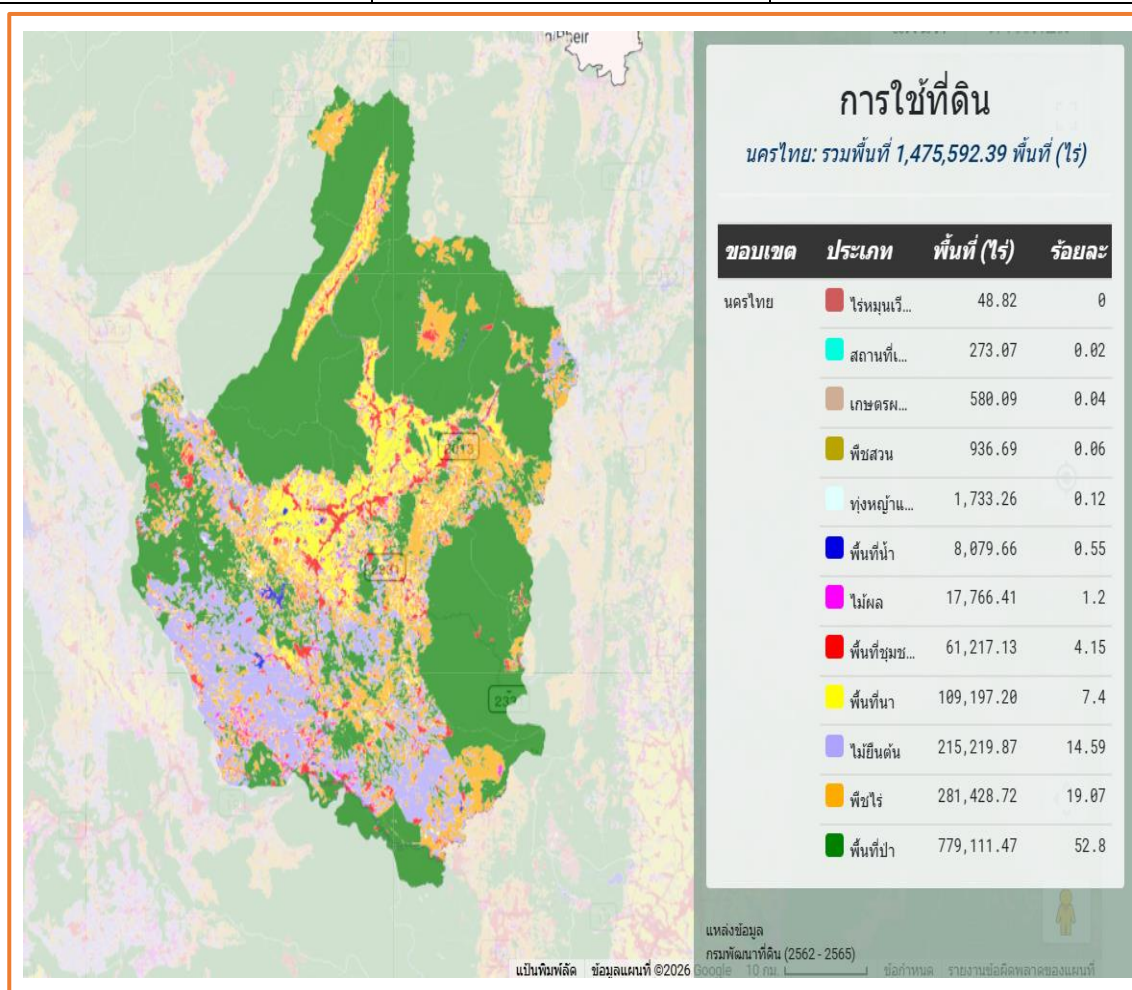
ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	นครไทย	๐	๔	๔
๒	หนองกะท้าว	๐	๑๖	๑๖
๓	บ้านแยง	๑	๘	๙
๔	เนินเพิ่ม	๐	๑๖	๑๖
๕	นาบัว	๐	๒	๒
๖	นครชุม	๐	๐	๐
๗	น้ำกุ่ม	๐	๒	๒
๘	ยางโกลอน	๐	๕	๕
๙	บ่อโพธิ์	๐	๙	๙
๑๐	บ้านพร้าว	๐	๑๓	๑๓
๑๑	ห้วยเหี้ย	๐	๔	๔

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, พ.ศ. ๒๕๖๙

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	๗๗๙,๑๑๑.๔๗	๕๒.๘
พืชไร่	๒๘๑,๔๒๘.๗๒	๑๙.๐๗
ไม้ยืนต้น	๒๑๕,๒๑๙.๘๗	๑๔.๕๙
ไม้ผล	๑๗๗,๖๖๖.๔๑	๑.๒
พืชสวน	๙๓๖.๖๙	๐.๐๖
พื้นที่น้ำ	๑๐๙,๑๙๗.๒๐	๗.๔
พืชน้ำ	๐	๐
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๗๓.๐๗	๐.๐๒
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๑,๗๓๓.๒๖	๐.๑๒
พื้นที่ลุ่ม	๐	๐
พื้นที่น้ำ	๘,๐๗๙.๖๖	๐.๕๕
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๖๑,๒๑๗.๑๓	๔.๑๕
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๐	๐

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอำเภอ นครไทย
 (ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอนครไทย ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตรจำนวน ๒๘๓,๗๕๑ ไร่ (ร้อยละ ๒๐.๓๐ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๒.๐๔

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านพืช

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด (ไร่)
		ข้าว (ไร่)	อ้อยโรงงาน (ไร่)	มันสำปะหลัง (ไร่)	ยางพารา (ไร่)	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)	ปาล์ม น้ำมัน (ไร่)	พืชอื่นๆ (ไร่)	
นครไทย	๒๔,๗๖๘	๖,๕๗๐.๕๐	๑๓๐	๓๗๗.๗๕	๖๘.๒๕	๕๗๖.๕๐	๑๓๖.๗๕	๑๕๕.๗๕	๘,๐๑๕.๕๐
หนองกะท้าว	๒๘๘,๙๖๕	๑๗,๑๓๗	๔๓๖	๓,๕๑๘.๕	๓๔,๘๔๐.๗๕	๑๐,๔๒๓.๒๕	๒,๓๗๒.๗๕	๒,๐๐๓.๗๕	๗๐,๗๓๒
บ้านแยง	๑๒๖,๕๕๐	๓๘๒.๗๕	๐	๗๖๑.๕๐	๑๔,๙๓๙	๒๕๗	๑๘๕	๓,๓๔๓	๑๙,๘๖๘.๒๕
เนินเพิ่ม	๑๙๘,๙๒๐	๑๗,๔๙๘.๗๕	๔๗๓	๒,๕๖๔.๒๕	๓,๕๒๓.๗๕	๘,๐๘๘	๕๐๒.๗๕	๖๖๗	๓๓,๓๑๗.๕๐
นาบัว	๑๑๕,๐๔๙	๑๑,๔๓๙	๐	๑๗.๗๕	๕๐	๒,๑๐๒.๗๕	๖๓.๗๕	๗๓	๑๓,๗๔๖
นครชุม	๑๑๕,๕๐๐	๓,๘๐๘.๕๐	๐	๖๔	๘๕๗.๕๐	๒,๗๙๓	๑๐๕	๒๒๒	๗,๘๕๐
น้ำกุ่ม	๘๘,๘๓๔	๖,๓๘๑.๕๐	๐	๑๕๐.๗๕	๑,๖๔๕	๕,๔๑๑.๕๐	๒๖.๕๐	๓๒๙	๑๓,๙๔๔.๒๕
ยางโกกลน	๗๙,๑๘๑	๑๐,๔๐๙.๒๕	๖	๑๐๙.๒๕	๒.๒๕	๑,๔๘๖	๖.๗๕	๑๒.๒๕	๑๒,๐๓๑.๗๕
บ่อโพธิ์	๑๙๑,๐๖๘	๘,๗๘๘.๒๕	๑๐๔	๕,๔๒๘.๗๕	๒,๙๕๑.๗๕	๖,๗๑๓.๒๕	๕๗๕.๗๕	๑,๐๗๑.๗๕	๒๕,๖๓๓.๕๐
บ้านพร้าว	๓๒,๙๘๑	๙,๒๘๘.๕๐	๗๐	๘๓๔.๗๕	๘๒๔.๗๕	๖๙๑.๕๐	๑,๘๐๑.๕๐	๑๕๗.๗๕	๑๓,๖๖๘.๗๕
ห้วยเหี้ย	๑๗๒,๗๗๑	๖,๓๐๘.๒๕	๑๓๙	๒,๖๘๒.๕๐	๑๙,๗๗๔.๒๕	๖,๙๕๖.๒๕	๖๘๖.๒๕	๙๘๕	๓๗,๕๓๑.๕๐
พื้นที่รวม	๑,๔๗๕,๕๘๗	๘๘,๐๑๒.๒๕	๑,๓๕๘	๑๖,๕๐๙.๗๕	๗๙,๔๗๗.๒๕	๔๕,๔๙๙	๖,๔๖๒.๗๕	๙,๐๒๐.๒๕	๒๕๖,๓๓๙

ที่มา : <https://farmer.doae.go.th>, พ.ศ.๒๕๖๙

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
นครไทย	๔๑๕	๑,๐๗๗	๐	๑๒๕	๔๙๑	๑๔,๘๕๓	๑๑๒	๐	๐
หนองกะท้าว	๘๐๖	๓,๑๑๔	๐	๑๗๘	๓๖๒	๒๐,๙๘๙	๕๕๖	๔	๐
บ้านแยง	๑๕๑	๓๔	๐	๐	๔๓	๕,๑๙๕	๑๗๑	๙	๐
เนินเพิ่ม	๗๖๗	๒,๓๔๑	๐	๕๐๒	๓๖๒	๒๕,๗๗๑	๘,๒๖๐	๐	๐
นาบัว	๕๘๗	๑,๔๖๙	๐	๑๙๑	๔๘๔	๒๕,๒๕๐	๑๐๔	๓	๐
นครชุม	๒๘๐	๑,๙๑๒	๐	๙๘	๓๔๗	๔,๘๙๗	๘๕	๐	๐
น้ำกุ่ม	๗๑	๒๙๙	๐	๒๔๐	๔๓	๒,๔๘๐	๘๗	๐	๐
ยางโกกลน	๓๖๗	๘๖๗	๐	๕๓๒	๓๑๓	๑๐,๔๐๘	๑๓๒	๓	๐
บ่อโพธิ์	๔๓๙	๒,๖๓๖	๐	๔๕๕	๒๖๕	๘,๖๙๐	๖๕	๐	๐
บ้านพร้าว	๓๒๓	๑,๐๙๘	๐	๒๗๗	๒๘๖	๙,๙๑๗	๑๐๙	๒๓๕	๐
ห้วยเหี้ย	๗๓	๒๕	๐	๐	๑	๑,๘๖๐	๑๒๐	๐	๐
รวมทั้งหมด	๔,๒๗๙	๑๔,๘๗๒	๐	๒,๕๙๘	๒,๙๙๗	๑๓๐,๓๑๐	๙,๘๐๑	๒๕๔	๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ นครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

- โรงงานผลิตอาหารสัตว์แห่ง คือ
ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....
- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐานแห่ง คือ.....
ชื่อโรงงาน.....ที่ตั้ง.....
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่.....๑.....จำนวน คือ

ชื่อฟาร์ม อีสราภรณ์ ที่ตั้ง หมู่ที่ ๑๑ ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กึ่งทะเล	กึ่งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่น ๆ
นครไทย	-	-	-	-	-	-	-
หนองกะท้าว	-	-	-	-	-	-	-
บ้านแยง	-	-	-	-	-	-	-
เนินเพิ่ม	-	-	-	-	-	-	-
นาบัว	-	-	-	-	-	-	-
นครชุม	-	-	-	-	-	-	-
น้ำกุ่ม	-	-	-	-	-	-	-
ยางโกลน	-	-	-	-	-	-	-
บ่อโพธิ์	-	-	-	-	-	-	-
บ้านพร้าว	-	-	-	-	-	-	-
ห้วยเฮี้ย	-	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอ....., พ.ศ.....

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

ไม่มี

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

ตารางที่ ๑๔ แสดงจำนวนครั้วเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครั้วเรือนทั้งหมด	ครั้วเรือนเกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	นครไทย	๔,๑๓๐	๑,๕๙๘	๔,๔๖๘	๔,๘๒๒	๙,๒๙๐
๒	หนองกะท้าว	๖,๒๖๑	๔,๓๒๓	๘,๑๐๒	๘,๑๔๕	๑๖,๒๔๗
๓	บ้านแยง	๔,๗๐๑	๒,๘๗๕	๕,๑๘๔	๕,๐๐๙	๑๐,๑๙๓
๔	เนินเพิ่ม	๔,๗๗๖	๒,๗๙๓	๖,๑๔๒	๖,๒๔๗	๑๒,๓๘๙
๕	นาบัว	๒,๖๐๔	๑,๘๔๘	๓,๘๑๒	๔,๐๒๕	๗,๘๓๗
๖	นครชุม	๑,๐๓๘	๗๙๘	๑,๔๙๑	๑,๕๒๗	๓,๐๑๘

๗	น้ำท่วม	๗๗๙	๖๕๔	๑,๒๑๓	๑,๑๙๙	๒,๔๑๒
๘	ยางโกกลน	๒,๓๕๘	๑,๒๓๗	๒,๔๒๕	๒,๔๔๘	๔,๘๗๓
๙	บ่อโพธิ์	๒,๒๖๕	๑,๙๖๑	๓,๔๒๔	๓,๕๒๒	๖,๙๔๖
๑๐	บ้านพร้าว	๒,๕๙๕	๑,๕๑๕	๓,๐๙๘	๓,๑๑๓	๖,๒๑๑
๑๑	ห้วยเหี้ย	๒,๕๙๕	๑,๗๓๕	๓,๕๕๕	๓,๔๔๑	๖,๙๙๖
รวม		๓๔,๑๐๒	๒๑,๓๓๗	๔๒,๙๑๔	๔๓,๔๙๘	๘๖,๔๑๒

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔,๐๘๕	๒๗.๘๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๔,๙๖๙	๓๓.๙๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๓,๗๔๘	๒๕.๕๙
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๔๒๒	๙.๗๑
๒๖ - ๓๕ ปี	๓๘๗	๒.๖๔
๑๘ - ๒๕ ปี	๓๗	๐.๒๐
รวม	๑๔,๖๔๘	๑๐๐

ที่มา : <https://farmer.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑๔,๐๙๐	๙๖.๑๙
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๕๕๘	๓.๘๑
รวม	๑๔,๖๔๘	๑๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๗

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ตารางที่ ๑๗ แสดงจำนวนลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๘,๙๐๓	๔๗.๗๙
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๖,๔๓๔	๓๔.๕๔
เช่า	๓,๒๙๑	๑๗.๖๗
รวม	๑๘,๖๒๘	๑๐๐

ที่มา : <https://farmer.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (คร้วเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๖,๕๘๙	๒,๐๖๔	๑	๑,๐๑๐	๙,๖๖๔

ที่มา : <https://farmer.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) รายได้ รายจ่ายของคร้วเรือนเกษตรกร

เกษตรกรในพื้นที่อำเภอนครไทยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก รายได้ของคร้วเรือนเกษตรกรจึงพึ่งพาการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเป็นสำคัญ ได้แก่ ข้าว พืชไร่ และพืชสวน ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของคร้วเรือน จากข้อมูลรายได้คร้วเรือนเกษตรกร พบว่า รายได้จากภาคการเกษตรมีค่าเฉลี่ย ๘๔,๘๗๗ บาทต่อคร้วเรือนต่อปี ขณะเดียวกันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมี รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย ๘๖,๐๖๔ บาทต่อคร้วเรือนต่อปี สะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรต้องอาศัยรายได้จากกิจกรรมอื่นนอกภาคการเกษตรควบคู่กัน เพื่อเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจของคร้วเรือนและลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของรายได้ภาคการเกษตร

เมื่อพิจารณาโครงสร้างช่วงรายได้จากภาคการเกษตร พบว่า คร้วเรือนเกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง ร้อยละ ๔๙.๔๑ มีรายได้ต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ บาทต่อปี และเมื่อรวมคร้วเรือนที่มีรายได้ไม่เกิน ๑๑๙,๙๙๙ บาทต่อปี พบว่ามีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ ๗๘.๐๒ แสดงให้เห็นว่ารายได้จากการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำ ขณะที่คร้วเรือนที่มีรายได้อยู่ในช่วง ๑๘๐,๐๐๐-๔๙๙,๙๙๙ บาทต่อปี มีเพียง ร้อยละ ๑๑.๓๕ และคร้วเรือนที่มีรายได้สูงกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี มีสัดส่วนต่ำมาก โดยไม่พบคร้วเรือนใดที่มีรายได้ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อปีขึ้นไป

ในส่วนของรายจ่าย คร้วเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายจ่ายเป็น ต้นทุนการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ย ค่าสารเคมี ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ซึ่งต้นทุนดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อรายได้สุทธิของคร้วเรือน และเป็นข้อจำกัดต่อความสามารถในการออมและการลงทุนเพื่อพัฒนาการผลิตในระยะยาว

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

เนื่องจากพื้นที่อำเภอนครไทยประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม แหล่งเงินทุนที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนสินเชื่อด้านการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขานครไทย ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนหลักที่เกษตรกรใช้ในการลงทุนด้านการผลิต การจัดหาปัจจัยการผลิต และเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพ

จากข้อมูลคร้วเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สินทางการเกษตร พบว่า ภาพรวมหนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่สูงมาก โดยคร้วเรือนเกษตรกร ร้อยละ ๔๕.๖๓ มีหนี้สินต่ำกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท และเมื่อรวมคร้วเรือนที่มีหนี้สินไม่เกิน ๑๑๙,๙๙๙ บาท พบว่ามีสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ ๖๗.๑๓ แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังสามารถเข้าถึงสินเชื่อในระดับที่เหมาะสมกับขนาดการผลิต

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีคร้วเรือนเกษตรกร ร้อยละ ๑๘.๕๙ ที่มีหนี้สินอยู่ในช่วง ๑๘๐,๐๐๐-๔๙๙,๙๙๙ บาท ซึ่งอาจสะท้อนถึงต้นทุนการผลิตที่สูง การพึ่งพาเงินกู้เพื่อการลงทุนหรือความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก เช่น ราคาผลผลิตและสภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน นอกจากนี้ แม้คร้วเรือนที่มีหนี้สินตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป จะมีสัดส่วนไม่สูง แต่ถือเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางทางเศรษฐกิจ และมีความเสี่ยงต่อปัญหาสภาพคล่องและความสามารถในการชำระหนี้ในระยะยาว

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธ คิดเป็นประมาณ ร้อยละ ๙๙.๘๖ โดยมีศาสนสถานที่เป็นศูนย์รวมจิตใจและแหล่งประกอบกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมของชุมชน ได้แก่ วัดจำนวน ๗๘ แห่ง และ สำนักสงฆ์จำนวน ๓๓ แห่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน และการสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

ขณะเดียวกัน ยังมีประชาชนบางส่วนที่นับถือ ศาสนาคริสต์ คิดเป็นประมาณ ร้อยละ ๐.๑๔ โดยมี โบสถ์คริสต์จำนวน ๑๕ แห่ง เป็นศาสนสถานสำหรับประกอบศาสนกิจและกิจกรรมทางศาสนา สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางความเชื่อและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประชาชนในพื้นที่

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

ประเพณีปักธงชัย เป็นประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญประเพณีหนึ่งของอำเภอนครไทย ซึ่งชาวนครไทยได้ถือปฏิบัติและสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน แสดงถึงรากฐานทางประวัติศาสตร์ ความเชื่อ และความสามัคคีของคนในชุมชน โดยประเพณีดังกล่าวจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในช่วง วันขึ้น ๑๔-๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ การประกอบพิธีจะมีการนำ ธงชัยที่ชาวบ้านร่วมกันทอขึ้น ไปปักบนยอด เขาช้างล้วง ซึ่งเป็นเทือกเขาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอนครไทย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ ๖ กิโลเมตร พื้นที่ดังกล่าวถือเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น

ชาวนครไทยส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับประเพณีปักธงชัย ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ ความเชื่อด้านความเป็นสิริมงคล การปักธงชัยเชื่อว่าจะช่วยให้บ้านเมืองสงบสุข ประชาชนมีความสุขอยู่ดี กินดี และมีความร่มเย็นเป็นสุข

๒.๒ การรำลึกถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ การปักธงชัยเป็นการระลึกถึง พ่อขุนบางกลางท่าว เมื่อครั้งอพยพมาตั้งถิ่นฐานที่เมืองบางยาง (อำเภอนครไทยในปัจจุบัน) และได้เกิดการสู้รบกับกลุ่มชนดั้งเดิมในพื้นที่ การต่อสู้ดำเนินไปจนถึงบริเวณเทือกเขาช้างล้วง ซึ่งกองทัพของพ่อขุนบางกลางท่าวเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะ จึงได้นำผ้าคาดเอวของพระองค์ผูกและปักไว้บนยอดเขาช้างล้วง เพื่อเป็นอนุสรณ์แห่งชัยชนะเหนือศัตรู

๒.๓ การสื่อสารและการป้องกันภัยในอดีต ในสมัยโบราณ ผู้ปกครองนครไทยได้ใช้การปักธงชัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบการส่งข่าวสารและการแจ้งเตือน เนื่องจากในอดีตมักมีพวกฮ่อเข้ามารุกรานและรังแกชาวนครไทย การปักธงบนยอดเขาสูงจึงเป็นสัญลักษณ์และจุดสังเกตในการเฝ้าระวังภัยของชุมชน

ประเพณีปักธงชัยจึงมิได้เป็นเพียงกิจกรรมทางวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงความเชื่อ ความศรัทธา ประวัติศาสตร์การตั้งถิ่นฐาน และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชาวอำเภอนครไทยอย่างชัดเจน

๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร

๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตารางที่ ๑๙ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
นครไทย	๒	๓๓	๐	๐	๑	๑๐	๕	๖๘	๐	๐	๑	๘๔
หนองกะท้าว	๐	๐	๑	๑๐	๑	๑๐	๑๓	๒๑๖	๐	๐	๒	๑๑๒

บ้านแยง	๑	๓๑	๑	๑๔	๑	๑๙	๖	๖๔	๐	๐	๒	๖๘
เนินเพิ่ม	๑	๑๑	๑	๑๐	๑	๑๘	๑๑	๒๗๗	๐	๐	๐	๐
นาบัว	๐	๐	๑	๒๐	๑	๒๖	๗	๘๑	๐	๐	๐	๐
นครชุม	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๔	๔๔	๐	๐	๐	๐
น้ำกุ่ม	๐	๐	๐	๐	๑	๑๘	๓	๙๘	๐	๐	๐	๐
ยางโกลน	๑	๑๑	๑	๑๐	๐	๐	๑๐	๑๕๑	๐	๐	๐	๐
บ่อโพธิ์	๐	๐	๑	๑๐	๐	๐	๑๑	๑๖๕	๐	๐	๐	๐
บ้านพร้าว	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๗	๑๒๓	๐	๐	๑	๗๘
ห้วยเฮี้ย	๐	๐	๐	๐	๑	๑๙	๑๐	๑๙๑	๐	๐	๑	๓๐
รวม	๕	๘๖	๖	๗๔	๗	๑๒๐	๘๗	๑,๔๗๘	๐	๐	๗	๓๗๒

ที่มา :ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง (SF/YSF/๓ก), พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๐ แสดงจำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๙๔
เครื่องดื่ม	๑๗
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๗
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	๖๓
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๘
รวม	๑๙๙

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ นครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
วิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์เพื่อการผลิตนครไทย	๔	นครไทย	๓๐
วิสาหกิจชุมชนโรงสุรากลั่นอรุณรุ่ง	๕	นครไทย	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวชุมชนบ้านหนองลาน	๕	นครไทย	๘
วิสาหกิจชุมชนน้ำพายการสุรา หมู่ที่ ๘ ต.นครไทย อ.นครไทย จ.พิษณุโลก	๘	นครไทย	๑๑
วิสาหกิจชุมชนนิชากรณ์การสุรา	๘	นครไทย	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองกะท้าว หมู่ ๓ ต.หนองกะท้าว	๓	หนองกะท้าว	๕๓
วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ บ้านห้วยมันปู	๓	หนองกะท้าว	๗
วิสาหกิจชุมชนผลิตและแปรรูปข้าว ตำบลหนองกะท้าว	๕	หนองกะท้าว	๒๖

วิสาหกิจชุมชนแพโสภณปลาเผา	๑๑	หนองกะท้าว	๗
วิสาหกิจชุมชนพรทิวทรัพย์ ๒	๑๓	หนองกะท้าว	๗
วิสาหกิจชุมชนพิมสยาม	๑๔	หนองกะท้าว	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรนครบางยาง	๑๖	หนองกะท้าว	๑๒
วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงสุกรชุมชนบ้านบุง	๑๘	หนองกะท้าว	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านบุง	๑๘	หนองกะท้าว	๒๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาวไร่สับปะรดบ้านห้วยแก้ว	๑๙	หนองกะท้าว	๒๑
วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านน้ำดั้น	๒๑	หนองกะท้าว	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงสุกรปลอดสารบ้านโพธิ์เจริญ	๒๓	หนองกะท้าว	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มโพธิ์เจริญรุ่งเรือง	๒๓	หนองกะท้าว	๑๑
วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ชุมชนคนรักขี้ดิน	๓	บ้านแยง	๑๔
วิสาหกิจชุมชนบริการน้ำมันหมู่บ้าน (ถ้ำพริก)	๓	บ้านแยง	๘
วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร ๗ ฟ้าประทาน	๔	บ้านแยง	๗
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าวผักผลไม้สมุนไพรเพื่อชุมชน	๔	บ้านแยง	๗
วิสาหกิจชุมชนบ้านดินดีชุมชนบ้านแยง	๘	บ้านแยง	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้รวบรวมสับปะรด ม.๑๐	๑๐	บ้านแยง	๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลเนินเพิ่ม	๒	เนินเพิ่ม	๑๖
วิสาหกิจชุมชนกองทุนหมู่บ้านโป่งกะเมอหมู่ ๕	๕	เนินเพิ่ม	๑๖
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปุ๋ยแม่บ้านโป่งกะเมอ	๕	เนินเพิ่ม	๑๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคบ้านหนองแห้ว	๖	เนินเพิ่ม	๗
วิสาหกิจชุมชนศิริพรรณ	๙	เนินเพิ่ม	๗
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ตำบลเนินเพิ่ม	๙	เนินเพิ่ม	๖๐
วิสาหกิจชุมชนชากระษัตริย์บ้านร่องกล้า	๑๐	เนินเพิ่ม	๑๐๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำไม้กวาดดอกหญ้าบ้านเนินตุม	๑๒	เนินเพิ่ม	๓๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงกบ ตำบลเนินเพิ่ม	๑๒	เนินเพิ่ม	๗
วิสาหกิจชุมชนส.เกษตรพัฒนา	๑๓	เนินเพิ่ม	๑๔
วิสาหกิจชุมชนน้ำพริก น้ำผักสะท้อนลาดผาทอง	๑๓	เนินเพิ่ม	๘

วิสาหกิจชุมชนอาชีพหัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน ตำบลนาบัว	๓	นาบัว	๒๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาสายพันธุ์ไก่ชนตำบลนาบัว	๔	นาบัว	๗
วิสาหกิจชุมชนภูทองสุรากลั่นชุมชน	๕	นาบัว	๘
วิสาหกิจชุมชนส่งเสริมการผลิต หมูที่ ๑๐ ต.นาบัว	๑๐	นาบัว	๙
วิสาหกิจชุมชนร่มโพธิ์ทองการสุรา	๑๑	นาบัว	๙
วิสาหกิจชุมชนดอกไม้ประดิษฐ์ตำบลนาบัว	๑๒	นาบัว	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บกระเป๋าบ้านไร่พัฒนา	๑๓	นาบัว	๑๐
วิสาหกิจชุมชนพรพัฒนาสุรากลั่น	๒	นครชุม	๑๕
วิสาหกิจชุมชนชาวไร่ชาวนา	๒	นครชุม	๗
วิสาหกิจชุมชนสายสุดาสุรากลั่นชุมชน	๘	นครชุม	๙
วิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวนครชุม	๘	นครชุม	๑๓
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรบ้านน้ำกุ่ม	๒	น้ำกุ่ม	๑๓
วิสาหกิจชุมชนไม้กวาดดอกหญ้าตำบลน้ำกุ่ม	๒	น้ำกุ่ม	๖๘
วิสาหกิจชุมชนผลิตพืชพันธุ์การเกษตร	๔	น้ำกุ่ม	๑๗
วิสาหกิจชุมชนจักสานกระเป๋าผักตบชวาบ้านกกกะบาก	๑	ยางโกลน	๒๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดบ้านกกกะบาก	๑	ยางโกลน	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรวมใจทอผ้าบ้านน้ำพริก	๒	ยางโกลน	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคกระบือบ้านยางโกลน	๔	ยางโกลน	๒๐
วิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ต.ยางโกลน	๕	ยางโกลน	๒๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านบุงตารอด	๖	ยางโกลน	๑๗
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์เลี้ยงกระบือไทยบ้านบุงปลาฝา	๗	ยางโกลน	๑๐
วิสาหกิจชุมชนร้านค้าตลาดสดชุมชนบ้านกม่วง	๘	ยางโกลน	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตโคขุนบ้านกม่วง	๘	ยางโกลน	๑๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตแปรรูปเกลือบ่อโพธิ์	๑	บ่อโพธิ์	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตและแปรรูปตะไคร้	๑	บ่อโพธิ์	๑๔
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโค-กระบือบ้านเนินสวรรค์	๖	บ่อโพธิ์	๒๒
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวโพดป่าอบิตร่วมใจ	๑๐	บ่อโพธิ์	๑๕
วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์โค-กระบือ บ่อโพธิ์	๑๑	บ่อโพธิ์	๘

วิสาหกิจชุมชนบ้านโคกเนินทองรุ่งเรือง	๑๑	บ่อโพธิ์	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูบ้านโคกเนินทอง	๑๑	บ่อโพธิ์	๗
วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปลงใหญ่ร่วมใจรุ่งเรือง	๑๒	บ่อโพธิ์	๒๙
วิสาหกิจชุมชนออมทรัพย์เพื่อการผลิตและจำหน่ายบ่อโพธิ์ (บ้านใหม่อนามัยหมู่๑๒)	๑๒	บ่อโพธิ์	๓๐
วิสาหกิจชุมชนข้าวโพดเกษตรพัฒนา	๑๓	บ่อโพธิ์	๑๑
วิสาหกิจชุมชนข้าวโพดปลดหนี้	๑๓	บ่อโพธิ์	๙
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรมจักสานผักตบชวา	๑	บ้านพร้าว	๒๘
วิสาหกิจชุมชนโรงสุรากลั่นเจริญรุ่ง	๑	บ้านพร้าว	๙
วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรเพื่อการผลิต ม.๔ บ้านปากน้ำ	๔	บ้านพร้าว	๘
วิสาหกิจชุมชนไสวการสุรา	๔	บ้านพร้าว	๗
วิสาหกิจชุมชนเกษตรปากน้ำ	๔	บ้านพร้าว	๙
วิสาหกิจชุมชนแปรรูปหน่อไม้อัดπίบ	๗	บ้านพร้าว	๒๙
วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต.บ้านพร้าว	๑๐	บ้านพร้าว	๓๓
วิสาหกิจชุมชนเกษตรพัฒนาบ้านป่าคาย	๒	ห้วยเอี้ย	๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อผลผลิตบ้านป่าคาย	๒	ห้วยเอี้ย	๒๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรวบรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านป่าคาย	๒	ห้วยเอี้ย	๑๐
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อการผลิต	๓	ห้วยเอี้ย	๗๓
วิสาหกิจชุมชนมั่งห้วยทรายเหนือท่องเที่ยวเกษตร	๖	ห้วยเอี้ย	๗
วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มันสำปะหลังร่วมใจ	๗	ห้วยเอี้ย	๑๓
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์โค-กระบือปลดหนี้	๗	ห้วยเอี้ย	๑๗
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรวมใจการเกษตรบ้านตะเคียนทอง	๘	ห้วยเอี้ย	๑๑
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานเศรษฐกิจพอเพียง ม.๙ ต.ห้วยเอี้ย	๙	ห้วยเอี้ย	๒๕
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรมันหวานญี่ปุ่นและสวนผสมผสาน	๙	ห้วยเอี้ย	๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรบ้านถ้ำพริก	๓	บ้านแยง	๑๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกลุ่มเสริมสร้างรายได้เลี้ยงโค กระบือ	๗	ยางโกลน	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลนาบัว	๑๓	นาบัว	๒๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกเนินทอง	๖	บ่อโพธิ์	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสัตว์แม่บ้านเนินเพิ่ม	๑๒	เนินเพิ่ม	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกะท้าว	๕	หนองกะท้าว	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนนครบางยางพิทยาคม	๑๑	บ้านแยง	๑๙
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนกัลยาณีวัฒนา 1	๑๑	นาบัว	๒๖
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23	๑๙	เนินเพิ่ม	๑๘
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียน ตชด.อาทรอุทิศ	๖	น้ำกุ่ม	๑๘
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านลาดค้อ	๕	ห้วยเอี้ย	๑๙
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านหนองลาน	๕	นครไทย	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านหนองกะท้าว	๓	หนองกะท้าว	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรแปรรูปข้าว	๗	เนินเพิ่ม	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกลุ่มไข่เค็ม	๘	ยางโกลน	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพ การเกษตรไม้ผลรุ่งเรือง ต.บ้านแยง อ.นครไทย จ.พิษณุโลก	๕	บ้านแยง	๓๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพ การเกษตรผลิตกล้วยตาก ตำบลนครไทย	๑๓	นครไทย	๑๔
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพ การเกษตรแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ตำบลนครไทย	๘	นครไทย	๑๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

ตารางที่ ๒๓ แสดงข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อกลุ่ม	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
กลุ่มเกษตรกรทำนา นครไทย	๔	นครไทย	๘๔
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์หนองกะท้าว	๕	หนองกะท้าว	๔๐
กลุ่มเกษตรกรทำไร่หนองกะท้าว	๑๐	หนองกะท้าว	๗๒
กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง สกย. บ้านแยง	๑	บ้านแยง	๓๓
กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง กยท.บ้านหนองหิน	๑๐	บ้านแยง	๓๕
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์บ้านพร้าว	๓	บ้านพร้าว	๗๘
กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางตำบลห้วยเฮี้ย	๙	ห้วยเฮี้ย	๓๐

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก, พ.ศ. ๒๕๖๙

๒) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏิรูป	
นครไทย	๐	๑	๐	๐	๑	๗	๐	๐	๐
หนองกะท้าว	๐	๒	๐	๐	๑	๐	๐	๐	๐
บ้านแยง	๐	๐	๑	๐	๑	๐	๐	๐	๐
เนินเพิ่ม	๐	๒	๐	๐	๑	๑๘	๐	๑	๑
นาบัว	๐	๑	๐	๐	๑	๘	๐	๐	๐
นครชุม	๐	๑	๐	๐	๑	๕	๐	๐	๐
น้ำกุ่ม	๐	๐	๐	๐	๑	๒	๐	๐	๐
ยางโกลน	๑	๐	๐	๐	๑	๑๘	๑	๐	๐
บ่อโพธิ์	๐	๒	๐	๐	๑	๒๘	๑	๐	๐
บ้านพร้าว	๐	๑	๐	๐	๑	๑๓	๐	๐	๐
ห้วยเฮี้ย	๐	๒	๐	๑	๑	๘	๐	๑	๑
รวม	๑	๑๒	๑	๑	๑๑	๑๐๗	๒	๒	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
นครไทย	๒	๙	๑	๑๐	๑๕	๑๔	๒	๐	๐
หนองกะท้าว	๒	๒	๕	๓	๒๗	๒๘	๓	๐	๕
บ้านแยง	๑	๑	๐	๓	๑๓	๑๖	๑	๐	๒
เนินเพิ่ม	๐	๑	๐	๔	๑๙	๒๒	๒	๐	๔
นาบัว	๒	๐	๒	๓	๑๕	๑๗	๑	๐	๐
นครชุม	๑	๑	๐	๕	๗	๘	๒	๐	๐
น้ำกุ่ม	๐	๑	๐	๑	๗	๗	๐	๐	๐
ยางโกลน	๐	๑	๒	๒	๑๐	๑๐	๑	๐	๐
บ่อโพธิ์	๐	๒	๑	๕	๑๓	๑๓	๑	๑	๕
บ้านพร้าว	๐	๑	๑	๔	๑๐	๑๒	๑	๐	๐
ห้วยเฮี้ย	๐	๑	๐	๒	๑๐	๑๐	๐	๐	๘
รวม	๘	๒๐	๑๒	๔๒	๑๔๖	๑๕๗	๑๔	๑	๒๔

หมายเหตุ : อาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสาสมัครมากกว่า ๑ หน้าที่

ที่มา : <https://asa-center.doe.go.th/report-๓> , พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอ นครไทยมีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน จำนวน ๕ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	องค์ความรู้ด้าน
นครไทย	๑	เกษตรผสมผสาน
หนองกะท้าว	๑	การผลิตปาล์มน้ำมัน
ห้วยเฮี้ย	๑	การอนุรักษ์ดินและน้ำ/เกษตรผสมผสาน
นครชุม	๑	เศรษฐกิจพอเพียง
เนินเพิ่ม	๑	เกษตรผสมผสาน
รวม	๕	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลศูนย์หลักและศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ที่	ชื่อศูนย์ (ลำดับที่ ๑ ศูนย์หลัก ลำดับถัดไป ศูนย์เครือข่าย)	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
			หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก (ศพก.หลัก)	เกษตรกรรม/ข้าว กข๖	๒	ยางโกลน
๒	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	เกษตรกรรม/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒	ห้วยเฮี้ย
๓	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	เกษตรกรรม	๗	บ้านแยง
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านน้ำลอม	เกษตรกรรม	๙	นาบัว
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าซ่าน	เกษตรกรรม	๓	บ้านพร้าว
๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนองลาน	เกษตรกรรม/เศรษฐกิจพอเพียง	๕	นครไทย
๗	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านนาลานข้าว	เกษตรกรรม/ข้าว	๒	นครชุม
๘	ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตร ผสมผสานเศรษฐกิจพอเพียง	เกษตรกรรม/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๙	ห้วยเฮี้ย
๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าสัก	เกษตรกรรม	๑๕	หนองกะท้าว
๑๐	ศูนย์เครือข่ายอุทยานสมุนไพร	เกษตรกรรม	๑๑	เนินเพิ่ม
๑๑	ศูนย์เครือข่ายเกษตรผสมผสานตำบลบ่อโพธิ์	ปศุสัตว์/ไก่ไข่ ไก่พื้นเมือง	๔	บ่อโพธิ์
๑๒	ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ หมู่ ๒ ตำบลห้วยเฮี้ย	เกษตรกรรม/เศรษฐกิจพอเพียง	๒	ห้วยเฮี้ย
๑๓	ศูนย์เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ หมู่ ๑ ตำบลเนินเพิ่ม	เกษตรกรรม	๑	เนินเพิ่ม
๑๔	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ บ้านห้วยมันปู	เกษตรกรรม/พืชผัก	๓	หนองกะท้าว
๑๕	ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านห้วย มันปู	เกษตรกรรม	๑๓	บ่อโพธิ์

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอ นครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑๒ กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒๘ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน พื้นที่ (ไร่)
๑	หนองกะท้าว	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลหนองกะท้าว อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๒๑๑	๔,๔๕๒
๒	หนองกะท้าว	แปลงใหญ่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน อำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ปาล์มน้ำมัน	๓๒	๕๓๕

๓	เนินเพิ่ม	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๕๗	๑,๔๐๐.๒๕
๔	บ้านแยง	แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ทุเรียน	๕๑	๕๐๐
๕	บ้านแยง	แปลงใหญ่ยางพาราเกษตรกรชาวสวนยาง กยท. บ้านหนองหิน ตำบลบ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ยางพารา (ยาง ก้อนถ้วย)	๓๕	๘๒๗
๖	บ้านแยง	แปลงใหญ่เกษตรกรชาวสวนยาง สกย. บ้านแยง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ยางพารา (ยาง ก้อนถ้วย)	๓๓	๘๗๗
๗	ยางโกศล	แปลงใหญ่กระบือ กลุ่มอนุรักษ์กระบือไทย แบบแปลงใหญ่ตำบลยางโกศล อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	กระบือ	๓๐	๑๐๐
๘	บ่อโพธิ์	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๗๑	๑,๖๖๑
๙	ห้วยเฮี้ย	แปลงใหญ่เกษตรกรชาวสวนยางพารา ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ยางพารา (ยาง ก้อนถ้วย)	๓๓	๔๒๘
๑๐	ห้วยเฮี้ย	แปลงใหญ่หม่อนไหม กลุ่มผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมอุตสาหกรรม ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	หม่อน-ไหม	๖๑	๑,๑๗๔
๑๑	ห้วยเฮี้ย	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๑	๑,๒๑๑
๑๒	ห้วยเฮี้ย	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลห้วยเฮี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	มันสำปะหลัง	๕๒	๑,๑๔๔.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[✓] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [✓] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ) แม่น้ำแควน้อย

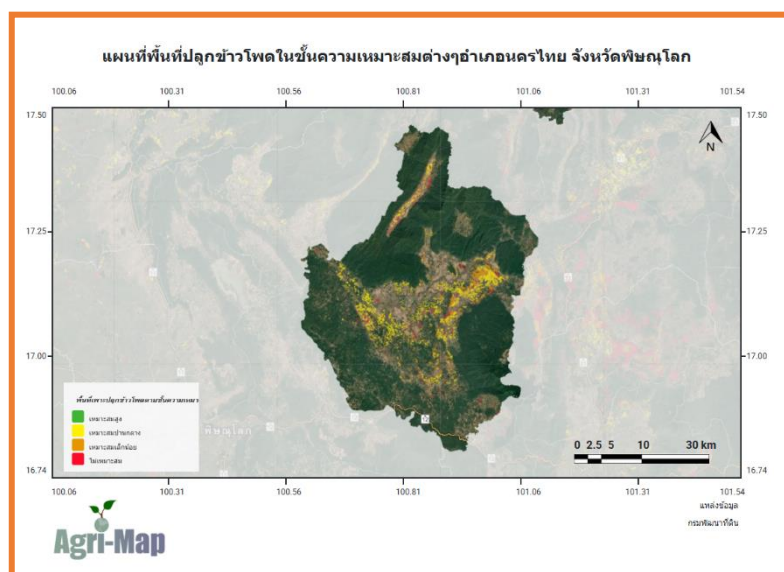
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

๑) เขตความเหมาะสม

ตารางที่ ๒๙ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอนครไทย	๑๑๐.๙๕	๖๔,๗๓๙.๕๓	๑๕,๔๙๔.๖๕	๑๔,๒๔๙.๓๑	๙๔๕๕๔.๔๔
ตำบลนครไทย	๐	๑,๔๘๕.๖๘	๐	๒๘๗.๘๗	๑,๗๗๓.๕๕
ตำบลหนองกะท้าว	๑๑๐.๙๕	๑๘,๙๕๙.๘๐	๓,๓๙๓.๐๒	๒,๖๑๒.๙๔	๒๕,๐๗๖.๗๑
ตำบลบ้านแยง	๐	๗๓.๕๖	๑๘.๘๒	๐	๙๒.๓๘
ตำบลเนินเพิ่ม	๐	๑๖,๒๔๔.๓๐	๓,๑๒๗.๘๙	๓,๐๗๓.๘๙	๒๒,๔๔๖.๐๘
ตำบลนาบัว	๐	๑,๖๔๒.๖๔	๐	๖๑๗.๔๘	๒,๒๖๐.๑๒
ตำบลนครชุม	๐	๒,๖๙๕.๗๕	๐	๑,๘๑๑.๖๓	๔,๕๐๗.๓๘
ตำบลน้ำกุ่ม	๐	๑,๖๐๑.๖๘	๐	๑,๐๓๖.๒๐	๒,๖๓๗.๘๘
ตำบลยางโกกลน	๐	๗๖๙.๓๑	๑๖๘.๙๕	๗๙๘.๗๖	๑,๗๓๗.๐๒
ตำบลบ่อโพธิ์	๐	๑๒,๑๗๖.๗๐	๗,๖๐๙.๐๕	๑,๕๐๘.๕๕	๒๑,๒๙๔.๓๐
ตำบลบ้านพร้าว	๐	๔,๘๐๔.๘๗	๐.๔๖	๔๐๒.๑๖	๕,๒๐๗.๔๘
ตำบลห้วยเฮี้ย	๐	๔,๒๘๕.๒๔	๑,๑๗๖.๔๖	๒,๐๙๙.๘๓	๗,๕๖๑.๕๓

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/> , พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

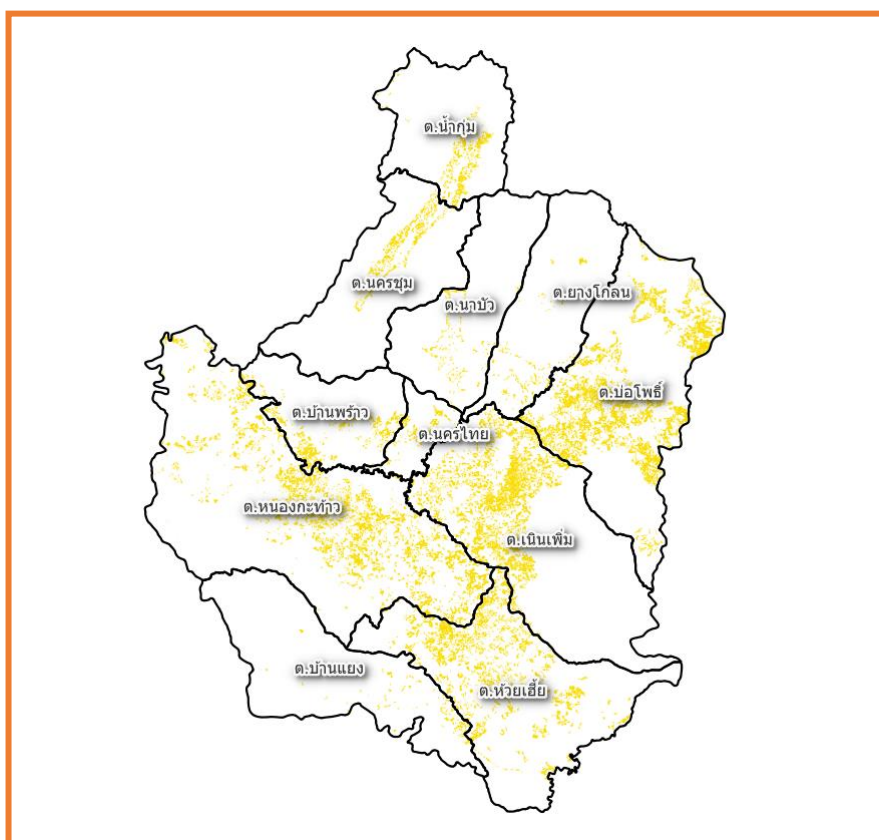
(ที่มา : Agri – Map, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๓๐ แสดงครัวเรือนเกษตรกร พื้นที่ปลูก และผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลนครไทย	๙๓	๖๘๕.๒๕	๖๘๒.๗๕	๕๕๙.๘๕๕	๐.๘๒
ตำบลหนองกะท้าว	๗๓๐	๑๑,๓๘๑.๕๐	๑๑,๒๙๑.๗๕	๙,๓๗๒.๑๕๓	๐.๘๓
ตำบลบ้านแยง	๑๙	๒๕๗	๒๕๕	๒๐๔	๐.๘
ตำบลเนินเพิ่ม	๕๙๑	๘,๔๕๕.๗๕	๘,๔๕๕.๗๕	๖,๘๔๙.๑๕๘	๐.๘๑
ตำบลนาบัว	๓๗๖	๒,๑๙๗.๗๕	๒,๑๙๗.๗๕	๑,๘๒๔.๑๓๓	๐.๘๓
ตำบลนครชุม	๓๒๕	๒,๘๙๕	๒,๘๙๕	๒,๓๗๓.๙	๐.๘๒
ตำบลน้ำกุ่ม	๓๓๓	๕,๗๔๐.๗๕	๕,๗๓๐.๗๕	๔,๗๕๖.๕๒๓	๐.๘๓
ตำบลยางโกลน	๒๙๒	๑,๕๐๖.๕๐	๑,๕๐๖.๕๐	๑,๒๒๐.๒๖๕	๐.๘๑
ตำบลบ่อโพธิ์	๔๐๑	๖,๘๒๖.๕๐	๖,๘๒๖.๕๐	๕,๔๖๑.๒	๐.๘
ตำบลบ้านพร้าว	๙๔	๗๙๔.๒๕	๖๖๓.๐๐	๕๔๖.๙๗๕	๐.๘๒๕
ตำบลห้วยเขี้ย	๓๙๑	๖,๙๕๖.๒๕	๖,๙๕๔.๒๕	๕,๕๖๓.๔	๐.๘
รวม	๓,๕๕๙	๔๗,๖๙๖.๕๐	๔๗,๔๕๙.๐๐	๓๘,๗๓๑.๕๖	๘.๙๗๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙

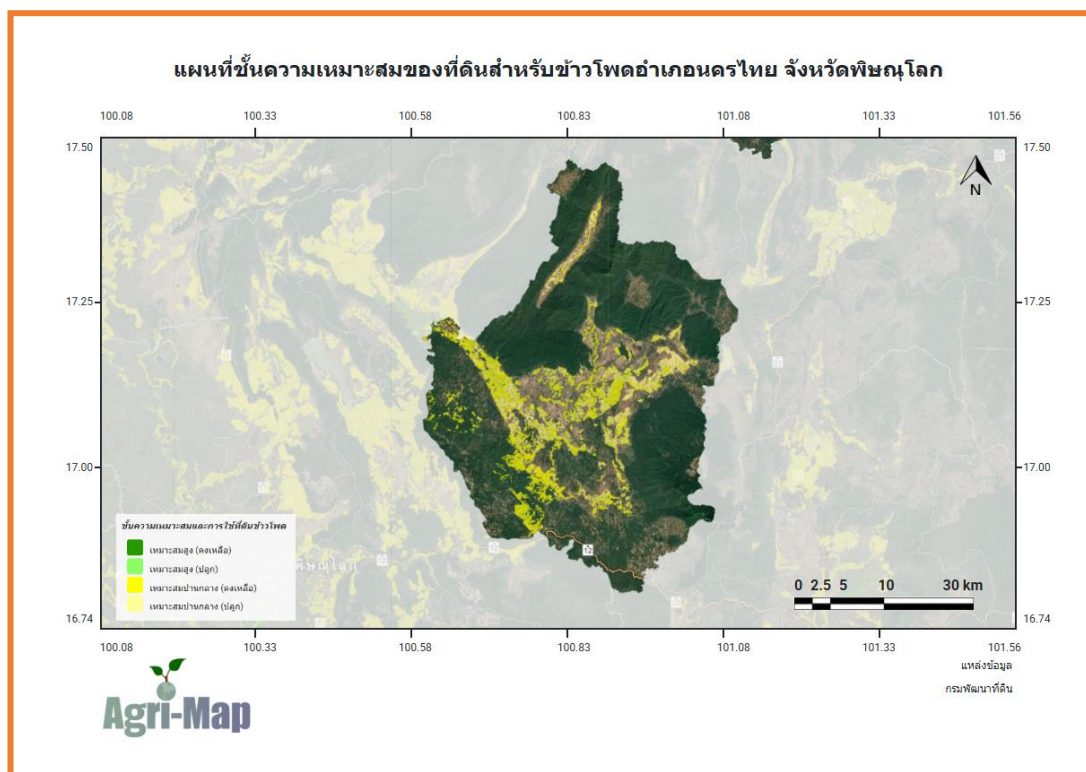
ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตารางที่ ๓๑ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอนครไทย	๑๕๔.๓๑	๒๐๙,๑๙๖.๙๘	๐	๐	๒๐๙,๓๕๑.๒๙
ตำบลนครไทย	๐	๖,๔๑๖.๖๑	๐	๐	๖,๔๑๖.๖๑
ตำบลหนองกะท้าว	๑๕๔.๓๑	๗๖,๙๗๖.๓๐	๐	๐	๗๗,๑๓๐.๖๒
ตำบลบ้านแยง	๐	๑๐,๘๔๑.๕๖	๐	๐	๑๐,๘๔๑.๕๖
ตำบลเนินเพิ่ม	๐	๔๓,๑๙๘.๘๐	๐	๐	๔๓,๑๙๘.๘๐
ตำบลนาบัว	๐	๕,๙๔๕.๕๑	๐	๐	๕,๙๔๕.๕๑
ตำบลนครชุม	๐	๕,๐๙๐.๕๕	๐	๐	๕,๐๙๐.๕๕
ตำบลน้ำกุ่ม	๐	๓,๓๘๑.๗๐	๐	๐	๓,๓๘๑.๗๐
ตำบลยางโกลน	๐	๓,๐๕๑.๗๒	๐	๐	๓,๐๕๑.๗๒
ตำบลบ่อโพธิ์	๐	๒๐,๘๑๐.๘๑	๐	๐	๒๐,๘๑๐.๘๑
ตำบลบ้านพร้าว	๐	๑๕,๙๑๗.๒๗	๐	๐	๑๕,๙๑๗.๒๗
ตำบลห้วยเฮี้ย	๐	๑๗,๕๖๖.๑๕	๐	๐	๑๗,๕๖๖.๑๕

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/> , พ.ศ. ๒๕๖๙

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม (ที่มา : Agri – Map, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

๑) การใช้พันธุ์ดี เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสมคุณภาพสูงจากบริษัทเอกชน เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและสม่ำเสมอ ได้แก่ เจริญโภคภัณฑ์ (CP), ดีเค (DK), Cargill, Pacific Seeds, Pioneer, DEKALB และ Syngenta โดยเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และฤดูกาลผลิต

๒) การเตรียมดิน เริ่มจากการไถตะเพื่อกำจัดวัชพืชและปรับพื้นที่ให้เรียบสม่ำเสมอ จากนั้นตากดินไว้ประมาณ ๕-๗ วัน เพื่อลดการสะสมของวัชพืชและเชื้อโรคในดิน แล้วจึงไถพรวนด้วยรถไถพาน ๗ เพื่อย่อยดินให้ร่วนซุย เหมาะสมต่อการงอกและการเจริญเติบโตของรากพืช

๓) การปลูก นิยมใช้เครื่องหยอดเมล็ดพร้อมใส่ปุ๋ยรองพื้นในคราวเดียวกัน เพื่อประหยัดแรงงานและเพิ่มความแม่นยำในการปลูก โดยมี ๒ รูปแบบ ได้แก่ แบบแถวเดี่ยว ระยะห่างระหว่างแถว ๗๕ เซนติเมตร ระยะต้น ๒๐-๒๕ เซนติเมตร หยอดเมล็ด ๑-๒ เมล็ดต่อหลุม แบบแถวคู่ ыกร่องสูง ระยะร่อง ๑๒๐ เซนติเมตร ปลูกสองแถวข้างร่อง ระยะระหว่างแถว ๓๐ เซนติเมตร และระยะต้น ๒๐-๒๕ เซนติเมตร

๔) ระบบการให้น้ำ การผลิตส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ในบางพื้นที่มีการให้น้ำเสริมโดยปล่อยน้ำตามร่อง หรือสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเมื่อเกิดภาวะฝนทิ้งช่วง

๕) การดูแลรักษา ภายหลังปลูกจะมีการพ่นสารกำจัดวัชพืชแบบก่อนงอก (pre-emergence) เพื่อควบคุมวัชพืช และเมื่อข้าวโพดอายุประมาณ ๓๐-๔๐ วัน จะสำรวจแปลง หากพบวัชพืชปริมาณมาก จะพ่นสารกำจัดวัชพืชเพิ่มเติมเป็นครั้งที่ ๒

๖) การใส่ปุ๋ย เมื่อข้าวโพดอายุประมาณ ๓๐ วัน ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๑ สูตร ๔๖-๐-๐ และเมื่ออายุ ๖๐ วัน (ก่อนออกดอก) ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าครั้งที่ ๒ โดยใช้สูตร ๔๖-๐-๐ ผสมกับสูตร ๑๖-๒๐-๐ เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและการสร้างฝัก

๗) การเก็บเกี่ยว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝนจะเก็บเกี่ยวเมื่ออายุประมาณ ๑๒๐-๑๓๐ วัน สังเกตจากเปลือก ฝัก ต้น และใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือสีฟางข้าว พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขาลาดชันจึงใช้แรงงานคนเก็บเกี่ยว ส่วนพื้นที่ราบสามารถใช้รถเกี่ยวได้

๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว กรณีใช้แรงงานคน เกษตรกรจะสร้างยุ้งฉางในแปลงเพื่อพักผลผลิตลดความชื้น และป้องกันเชื้อรา ก่อนจำหน่าย ส่วนกรณีใช้รถเกี่ยว จะกะเทาะเมล็ดและขนส่งไปยังลานรับซื้อทันที

๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ และใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสาน (IPM) เป็นหลัก หากเกิดการระบาดรุนแรงจึงใช้สารเคมีควบคุม โดยแมลงศัตรูสำคัญที่พบในพื้นที่ คือ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด ซึ่งต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดในระยะต้นอ่อน

๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอนครไทย มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูฝน)					←	△	→			▽	→	
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูแล้ง)	←			▽	→							△

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๖๘

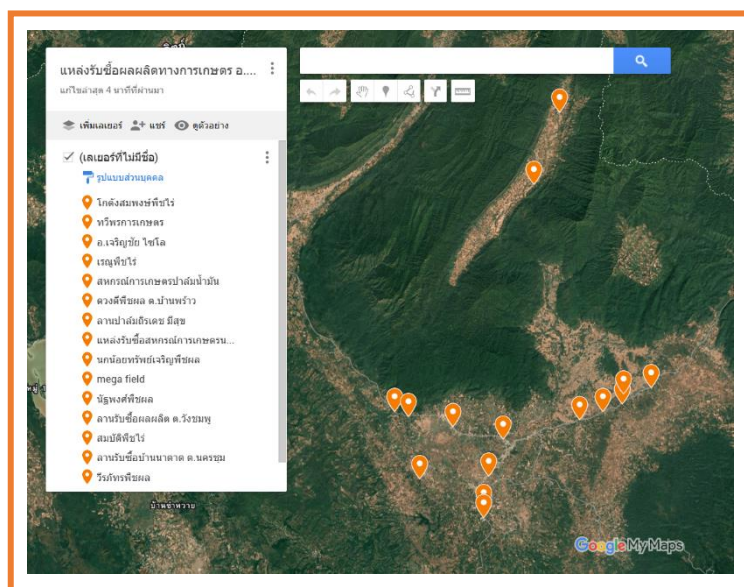
รายการ	ราคา (บาท/ไร่)
๑. ค่าเตรียมดิน	
ไถตะ	๔๐๐
ไถพรวน	๓๐๐
๒. ค่าเมล็ดพันธุ์	๖๐๐
๓. ค่าปลูก (หยอดเมล็ด)	๓๐๐
๔. ค่าปุ๋ยเคมี	๑,๖๘๐
๕. ค่าสารกำจัดวัชพืช	๒๔๐
๖. ค่าสารกำจัดโรคแมลง	๘๐
๗. ค่าจ้างใส่ปุ๋ยเคมี	๑๐๐
๘. ค่าจ้างฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืช	๓๐๐
๙. ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๗๐๐
๑๐. ค่าจ้างขนส่ง	๕๐๐
๑๑. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๒๐๐
รวม	๕,๔๐๐

(ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

วิถีตลาดของเกษตรกรอำเภอนครไทยเป็นลักษณะ ตลาดสินค้าเกษตรขั้นต้น ที่เน้นการขายวัตถุดิบแบบรายบุคคล ไม่มีการรวมกลุ่มและไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้เกษตรกรมีสถานะเป็นผู้รับราคาและมีความเปราะบางทางเศรษฐกิจสูง

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิถีการตลาดรับซื้อผลผลิต อำเภอนครไทย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

มีแหล่งรับซื้อ รวม ๑๕ แห่ง

- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบล นครไทย จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบล หนองกะท้าว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบล หนองกะท้าว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบล หนองกะท้าว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๒๗ ตำบล หนองกะท้าว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๗ ตำบล เนินเพิ่ม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๓ ตำบล เนินเพิ่ม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๘ ตำบล เนินเพิ่ม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๘ ตำบล นครชุม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบล น้ำกุ่ม จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๙ ตำบล บ่อโพธิ์ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๑๑ ตำบล บ่อโพธิ์ จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๓ ตำบล บ้านพร้าว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบล บ้านพร้าว จำนวน ๑ แห่ง
- อยู่ในหมู่ที่ ๖ ตำบล บ้านพร้าว จำนวน ๑ แห่ง

๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

๑) เกษตรกร

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๓,๕๙๒ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่จำนวน ๒ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดงเกษตรกรต้นแบบของสินค้าในพื้นที่

ที่	หมู่	ตำบล	ประเภท	องค์ความรู้โดดเด่น
๑	๑	น้ำกุ่ม	พืชไร่	การจัดการดินและธาตุอาหาร
๒	๒	น้ำกุ่ม	พืชไร่	การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และการจัดการดินและธาตุอาหาร

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอหนองครไทย, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๒) องค์กรเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.เครือข่าย	๒	๑. ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรผสมผสานเศรษฐกิจพอเพียง ๒. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านป่าสัก
แปลงใหญ่	๔	๑. แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลหนองกะท้าว อำเภอหนองครไทย จังหวัดพิษณุโลก ๒. แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลเนินเพิ่ม อำเภอหนองครไทย จังหวัดพิษณุโลก

		<p>๓. แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลบ่อโพธิ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก</p> <p>๔. แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลห้วยเขี้ย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก</p>
วิสาหกิจชุมชน	๕	<p>๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านบุงตารอด</p> <p>๒. วิสาหกิจชุมชนข้าวโพดเกษตรพัฒนา</p> <p>๓. วิสาหกิจชุมชนข้าวโพดปลดหนี้</p> <p>๔. วิสาหกิจชุมชนปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ต.บ้านพร้าว</p> <p>๕. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรวบรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านป่าคาย</p>

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ Supply chain ของสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนครไทย

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> -พื้นที่ปลูกข้าวโพด อ.นครไทย ประมาณ ๔๗,๖๙๖.๕๐ ไร่ - ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ไร่สูง บนเนินเขา ความสูง ๓๐๐ - ๗๐๐ ม. จากระดับน้ำทะเล - ดินร่วนปนทราย pH ๕.๕-๖.๕ เหมาะแก่การปลูกข้าวโพด - ระบบน้ำฝนเป็นหลัก - ขาดแคลนน้ำในช่วงต้นและ ปลายฤดู - เกษตรกรประมาณ ๓,๕๕๙ ครัวเรือน เฉลี่ย ๒๐-๓๐ ไร่/ครัวเรือน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดโรงเก็บและลานตาก ผลผลิตมาตรฐาน - พื้นที่เก็บรวบรวมผลผลิตกระจายไม่มีศูนย์รวบรวมผลผลิตที่เป็นทางการ - เส้นทางขนส่งบางส่วนเป็น ถนน ลูกรัง - เข้าถึงยากในฤดูฝน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีโรงงานรับซื้อ/แปรรูปในพื้นที่ต้องส่งออกนอกอำเภอ - ตลาดรับซื้อหลัก อยู่ที่ จ.พิษณุโลก และโรงงานอาหารสัตว์ในพื้นที่ใกล้เคียง
	ปัญหา Pain point	<ul style="list-style-type: none"> - ดินเสื่อมโทรมจากการปลูกซ้ำ ต่อเนื่องหลายปี ปัญหาหน้าดินพัง - ขาดการวางแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสม - ปัญหาน้ำขาดแคลนในช่วงต้นฤดู (เมษายน-พฤษภาคม) - บางพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวน ไม่มีเอกสารสิทธิ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดโครงสร้างพื้นฐานด้านการเก็บรักษา ความชื้นสูงทำให้ราคาตก - ถนนลูกรังในฤดูฝนทำให้ขนส่งลำบาก ต้นทุนขนส่งสูง - ขาดเครื่องใช้ลดความชื้นในพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อค้าคนกลางมีอำนาจ ต่อรองราคาสูงเกษตรกรขาด ข้อมูล ราคาตลาด - ไม่มีสัญญาณรับซื้อล่วงหน้าราคาผันผวน ตามตลาด
	แนวทาง/ App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - สำรวจและจัดทำแผนที่เขตเกษตรกรรมที่เหมาะสม (Agri-Zoning) - ส่งเสริมการอนุรักษ์ดินและน้ำ (ปลูกถั่วหมุนเวียน/ขั้นบันได) - พัฒนาแหล่งน้ำต้นฤดู เช่น บ่อเก็บน้ำขนาดเล็กในไร่ - ส่งเสริมการใช้ที่ดินให้ถูก กฎหมาย และยั่งยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการสร้างโรงเก็บ และลานตาก มาตรฐาน ในระดับกลุ่ม/ชุมชน - ประสานงบประมาณ - ปรับปรุงถนน เข้าพื้นที่ การเกษตร - ส่งเสริมการใช้เครื่องวัดความชื้นก่อนจำหน่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อมโยงเกษตรกรกับ โรงงานอาหารสัตว์โดยตรง (Contract farming) - พัฒนาระบบข้อมูล ราคาตลาดให้เกษตรกรเข้าถึงได้ผ่าน Line/แอปเกษตร
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรส่วนใหญ่อายุ 45 - 60 ปี - มีประสบการณ์ปลูก ข้าวโพด มากกว่า 10 ปี 	<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานขาดแคลนในช่วง เก็บเกี่ยว (ตุลาคม-พฤศจิกายน) 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรมีความรู้ด้านการต่อกรราคา และการตลาดน้อย

		<ul style="list-style-type: none"> - แรงงานหลักเป็นแรงงานในครอบครัวช่วงเก็บเกี่ยวจ้างแรงงานเพิ่ม - การใช้เมล็ดพันธุ์ลูกผสม (ไฮบริด) ประมาณ 80% ของพื้นที่ - เกษตรกรบางส่วนเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้รวบรวมผลผลิต (โบรกเกอร์) ในพื้นที่มีจำนวนจำกัด - ขาดบุคลากรด้านการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บริโภคปลายทาง (โรงงาน) ต้องการผลผลิตคุณภาพสูงและสม่ำเสมอ
	ปัญหา Pain point	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรขาดความรู้เรื่องการ ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น - ขาดทักษะการใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ เช่น โดรนพ่นสารเคมี แอปพลิเคชัน - แรงงานในภาคการเกษตร ลดลง ถูกหลานย้ายออกนอก พื้นที่ - ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ขาดผู้นำที่มีความสามารถ 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดแรงงานในช่วงเก็บเกี่ยวต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวราคาแพง - บุคลากรด้านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพมีน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรขาดทักษะการเจรจาต่อรองและความรู้ด้านการตลาด - ขาดการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง
	แนวทาง/ App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - จัดอบรมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (Soil Test Kit) ลดต้นทุนปุ๋ย - ฝึกอบรมการใช้นวัตกรรม เช่น โดรนเกษตร แอปวางแผนการผลิต - ส่งเสริมการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มแปลงใหญ่ข้าวโพด - สร้าง Smart Farmer/Young Smart Farmer เป็นผู้นำกลุ่ม 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลเกษตร เช่น เครื่องเก็บเกี่ยวข้าวโพดลดการพึ่งพาแรงงาน - ฝึกอบรมการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น เช่น การวัดความชื้นก่อนขาย 	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมทักษะการเจรจาต่อรองและความรู้ด้านราคาตลาด - ส่งเสริมการขายผ่านระบบสหกรณ์หรือกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง - เชื่อมโยงกับโรงงานอาหารสัตว์ผ่านสัญญาการค้าที่เป็นธรรม
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	<ul style="list-style-type: none"> - พันธุ์ที่นิยม ได้แก่ NK48, PAC339, DK979 และพันธุ์ลูกผสมอื่นๆ - ผลผลิตเฉลี่ย 800-1,000 กก./ไร่ ต่ำกว่าศักยภาพพันธุ์ที่ 1,200-1,500 กก./ไร่ - ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3,200-3,800 บาท/ไร่ - ปลูกปีละ 1-2 รอบ (ต้นฝน เมษา-พค. และต้นฝนที่สอง มิย.-กค.) 	<ul style="list-style-type: none"> - ความชื้นผลผลิตเมื่อเก็บเกี่ยวอยู่ที่ 25-35% ต้องลดความชื้นก่อนขาย - ผลผลิตที่ขายได้ต้องมีความชื้น $\leq 14.5\%$ ตามมาตรฐาน - ขาดการคัดแยกเกรดผลผลิตทำให้ขายได้ราคาเดียวกันหมด - มีปัญหาเชื้อรา Aflatoxin หากเก็บรักษาไม่ถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - ราคารับซื้อเฉลี่ย 8-10 บาท/กก. (ความชื้น 14.5%) - ถูกหักค่าความชื้น - ค่าสิ่งเจือปนทำให้ราคาจริงลดลง - ตลาดหลักคืออุตสาหกรรมอาหารสัตว์ทั้งในและต่างประเทศ
	ปัญหา Pain point	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าศักยภาพ เนื่องจากการจัดการที่ไม่เหมาะสม - ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช เช่น หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (FAW) - ใช้ปุ๋ยและสารเคมีไม่ตรงกับความต้องการของดินและพืช สิ้นเปลือง - ขาดการใช้ปุ๋ยอินทรีย์/ชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุน 	<ul style="list-style-type: none"> - ขาดเครื่องอบลดความชื้นในชุมชน ต้องตากแดดนาน ความชื้นไม่สม่ำเสมอ - การเก็บรักษาไม่ถูกต้องทำให้เกิด Aflatoxin สูญเสียมูลค่า - ขาดมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพก่อนจำหน่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ราคามันฉนวนตามราคาตลาดโลก เกษตรกรไม่มีอำนาจกำหนดราคา - ขาดการรับรองมาตรฐาน GAP ทำให้เข้าสู่ตลาดพรีเมียมไม่ได้ - ต้นทุนหลังเก็บเกี่ยว (ขนส่งลดความชื้น) คิดเป็น 15-20% ของรายได้

	<p>แนวทาง/ App tech. ที่จะใช้ แก้ปัญหา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีที่ให้ผลผลิตสูงและทนทานโรค - อบรมการจัดการ FAW โดยใช้ชีวภัณฑ์ (Bt) และกับดักฟีโรโมน - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน + ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน - ใช้โดรนในการพ่นสารเคมี <p>เพื่อความแม่นยำและลดต้นทุนแรงงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการจัดหาเครื่องอบลดความชื้นระดับชุมชน (Community Dryer) - ส่งเสริมมาตรฐานการเก็บรักษาเพื่อป้องกัน Aflatoxin - พัฒนาระบบตรวจสอบคุณภาพก่อนจำหน่าย (เครื่องวัดความชื้น, kit test Aflatoxin) 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการขอรับรอง มาตรฐาน GAP เพื่อเข้าสู่ตลาดพรีเมียมราคาสูงกว่า - เชื่อมโยงตลาดผ่านระบบ Contract farming กับโรงงานอาหารสัตว์โดยตรง - พัฒนา Value-added products เช่น ข้าวโพดหวานอินทรีย์ ข้าวโพดข้าวเหนียว เพื่อตลาดเฉพาะ - ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์
--	--	---	--	---

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

ตารางที่ ๓๖ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับคุณภาพและพัฒนาการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อำเภอหนองไทย จังหวัดพิษณุโลก
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area-Based Agricultural Development)
๓. แนวทางการพัฒนา	แนวทางการพัฒนาการผลิตพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้เกษตรกร โดยใช้หลัก "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้"
๔. หลักการและเหตุผล	<p>อำเภอหนองไทย จังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๕๓,๓๙๒ ไร่ เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังประสบปัญหา ได้แก่</p> <p>(๑) ผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าศักยภาพ</p> <p>(๒) ต้นทุนการผลิตสูง โดยเฉพาะค่าปุ๋ยและสารเคมี</p> <p>(๓) การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช</p> <p>(๔) ราคาข้าวโพดมีความผันแปร ส่งผลกระทบต่อรายได้ และ</p> <p>(๕) คุณภาพผลผลิตไม่สม่ำเสมอ</p> <p>จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาและยกระดับการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน ยกระดับคุณภาพ และสร้างรายได้ที่มั่นคงยั่งยืนให้แก่เกษตรกร</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในด้านเทคนิคการผลิตและการจัดการศัตรูพืช</p> <p>๒. เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต</p> <p>๓. เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด</p> <p>๔. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรและเชื่อมโยงตลาดเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง</p> <p>๕. เพื่อส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและยั่งยืน</p>

๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ: ๓๐๐ ราย (ปีที่ ๑: ๑๐๐ ราย, ปีที่ ๒: ๑๐๐ ราย, ปีที่ ๓: ๑๐๐ ราย)</p> <p>๒. พื้นที่เข้าร่วมโครงการ: ๙,๐๐๐ ไร่ (ปีที่ ๑: ๒,๐๐๐ ไร่, ปีที่ ๒: ๓,๐๐๐ ไร่, ปีที่ ๓: ๔,๐๐๐ ไร่)</p> <p>๓. ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๑๕% เมื่อสิ้นสุดโครงการ</p> <p>๔. ต้นทุนการผลิตลดลง ๑๐% เมื่อสิ้นสุดโครงการ</p> <p>๕. เกษตรกรผ่านการอบรมและนำไปใช้ได้ \geq ๙๐%</p> <p>๖. แปลงสาธิตการผลิต: ๑๕ แปลง (ปีที่ ๑: ๓ แปลง, ปีที่ ๒: ๕ แปลง, ปีที่ ๓: ๗ แปลง)</p> <p>๗. รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ๑๕% เมื่อสิ้นสุดโครงการ</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ทุกตำบลในอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก รวมพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๕๓,๓๙๒ ไร่
๘. กิจกรรมหลัก	<p>๑. การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร: อบรมเทคนิคการผลิต, การจัดการดินและปุ๋ย, การจัดการศัตรูพืช, ศึกษาดูงาน</p> <p>๒. การส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม: ส่งเสริมพันธุ์ที่เหมาะสม, เครื่องจักรกล, ปุ๋ยชีวภาพ, Smart Farming, GAP</p> <p>๓. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต: จัดตั้งแปลงสาธิต, ควบคุมความชื้น, คัดแยกคุณภาพ, ตรวจสอบมาตรฐาน</p> <p>๔. การสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงตลาด: จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร, เชื่อมโยงโรงงานอาหารสัตว์, Contract Farming</p>
๙. หน่วยงานดำเนินการ	<p>หน่วยงานหลัก: สำนักงานเกษตรอำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก</p> <p>หน่วยงานสนับสนุน:</p> <ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก • สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก • สำนักงานพัฒนาที่ดินเขตที่ ๙ • สหกรณ์การเกษตรอำเภอ นครไทย
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	๓ ปี (ปีงบประมาณ ๒๕๖๙-๒๕๗๑) ตุลาคม ๒๕๖๙ - กันยายน ๒๕๗๑
๑๑. งบประมาณ	<p>งบประมาณรวม: ๕๐๐,๐๐๐ บาท</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปีที่ ๑ (๒๕๖๙): ๑๖๕,๐๐๐ บาท

	<ul style="list-style-type: none"> • ปีที่ ๒ (๒๕๖๙): ๑๖๕,๐๐๐ บาท • ปีที่ ๓ (๒๕๗๐): ๑๗๐,๐๐๐ บาท <p>แหล่งงบประมาณ: งบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร และงบประมาณจังหวัดพิษณุโลก</p>
๑๒. ผลผลิต (Output)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพ ๓๐๐ ราย ๒. พื้นที่ได้รับการพัฒนา ๙,๐๐๐ ไร่ ๓. แปลงสาธิต ๑๕ แปลง ๔. กลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็ง ๑ กลุ่ม ๕. เครือข่ายการผลิตและจำหน่ายที่เชื่อมโยงกับตลาด ๖. รวมกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม
๑๓. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	<p>ผลลัพธ์ระยะสั้น (๑-๒ ปี):</p> <ul style="list-style-type: none"> • เกษตรกรมีความรู้และนำไปใช้ได้ $\geq ๙๐\%$ • ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๕-๑๐% • ต้นทุนลดลง ๓-๗% • คุณภาพผลผลิตดีขึ้น $\geq ๘๐\%$ <p>ผลลัพธ์ระยะยาว (๓-๕ ปี):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๑๕% (จาก ๘๐๐ เป็น ๙๒๐ กก./ไร่) • ต้นทุนลดลง ๑๐% • รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น ๑๕% • มีช่องทางตลาดมั่นคง $\geq ๘๐\%$ • พื้นที่เป็นแหล่งผลิตข้าวโพดคุณภาพ • มีระบบการผลิตที่ยั่งยืน

หมายเหตุ : ถ้ามีมากกว่า ๑ โครงการ สามารถเพิ่มตารางได้

๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๗ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินงานกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการยกระดับ คุณภาพและ พัฒนาการผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก	(๑) ผลผลิตต่อไร่ต่ำ กว่าศักยภาพ (๒) ต้นทุนการผลิต สูง โดยเฉพาะค่า ปุ๋ยและสารเคมี (๓) การระบาดของ โรคและแมลง ศัตรูพืช (๔) ราคาข้าวโพดมี ความผันแปร ส่งผล กระทบต่อรายได้ และ (๕) คุณภาพผลผลิต ไม่สม่ำเสมอ	๑. การพัฒนาศักยภาพ เกษตรกร: อบรมเทคนิคการ ผลิต, การจัดการดินและปุ๋ย, การจัดการศัตรูพืช, ศึกษาดูงาน ๒. การส่งเสริมเทคโนโลยีและ นวัตกรรม: ส่งเสริมพันธุ์ที่ เหมาะสม, เครื่องจักรกล, ปุ๋ย ชีวภาพ, Smart Farming, GAP ๓. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต: จัดตั้งแปลงสาธิต, ควบคุม ความชื้น, คัดแยกคุณภาพ, ตรวจสอบมาตรฐาน ๔. การสร้างเครือข่ายและ เชื่อมโยงตลาด: จัดตั้งกลุ่ม เกษตรกร, เชื่อมโยงโรงงาน อาหารสัตว์, Contract Farming	๑. เกษตรกรได้รับ การพัฒนาศักยภาพ ๓๐๐ ราย ๒. พื้นที่ได้รับการ พัฒนา ๙,๐๐๐ ไร่ ๓. แปลงสาธิต ๑๕ แปลง ๔. กลุ่มเกษตรกรที่ เข้มแข็ง ๑ กลุ่ม ๕. เครือข่ายการผลิต และจำหน่ายที่ เชื่อมโยงกับตลาด ๖. รวมกลุ่มเกษตรกร แปลงใหญ่ จำนวน ๑ กลุ่ม	• เกษตรกรมี ความรู้และ นำไปใช้ได้ ≥ ๙๐% • ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๕-๑๐% • ต้นทุนลดลง ๓-๗% • คุณภาพ ผลผลิตดีขึ้น ≥ ๘๐%	• ผลผลิตเพิ่มขึ้น ๑๕% (จาก ๘๐๐ เป็น ๙๒๐ กก./ไร่) • ต้นทุนลดลง ๑๐% • รายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้น ๑๕% • มีช่องทางตลาด มั่นคง ≥ ๘๐% • พื้นที่เป็นแหล่ง ผลิตข้าวโพด คุณภาพ • มีระบบการผลิตที่ ยั่งยืน	งบประมาณ จากกรม ส่งเสริม การเกษตร และ งบประมาณ จังหวัด พิษณุโลก	๒๕๖๙-๒๕๗๑

บรรณานุกรม

Agri-Map สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://agri-map-online.moac.go.th/>
สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://www.onwr.go.th/>
กรมชลประทาน สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://app.rid.go.th/reservoir/>
กรมพัฒนาที่ดิน สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://lddzoning.ddd.go.th/webmapeis/#>
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สืบค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ จาก <https://www.dgr.go.th/th/>